

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ
ФАКУЛЬТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА МЕНЕДЖМЕНТУ

Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
(повна назва кафедри)

Кваліфікаційна робота

другий (магістерський)
(рівень вищої освіти)

на тему Управління прибутковістю комерційного банку за рахунок розвитку банківських послуг

Виконав: студент 2 курсу, групи ФБС - 18 - мд
спеціальності 072 «Фінанси, банківська справа та
(код і назва спеціальності)

страхування»
Гавриш А. А.

освітньої програми фінанси, банківська справа та
(код і назва освітньої програми)

страхування

спеціалізації _____
(код і назва спеціалізації)

(ініціали та прізвище)

Керівник доцент кафедри фінансів, банківської справи
та страхування, доцент, к.е.н. Шапуров О.О.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Рецензент доцент кафедри фінансів, банківської
справи та страхування, доцент, к.е.н. Яришко О.В.
(посада, вчене звання, науковий ступінь, прізвище та ініціали)

Запоріжжя
2020

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІНЖЕНЕРНИЙ ІНСТИТУТ**

Факультет економіки та менеджменту
 Кафедра фінансів, банківської справи та страхування
 Рівень вищої освіти другий (магістерський)
 Спеціальність 072 «Фінанси, банківська справа та страхування»
 (код та назва)
 Освітня програма Фінанси, банківська справа та страхування
 (код та назва)
 Спеціалізація _____
 (код та назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ

Завідувач кафедри д.е.н., проф.
Метеленко Н.Г.

« ____ » _____ 20 ____ року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТОВІ**

Гавриш Андрію Андрійовичу

(прізвище, ім'я, по батькові)

1. Тема роботи (проекту) Управління прибутковістю комерційного банку за рахунок розвитку банківських послуг

керівник роботи Шапуров О.О., к.е.н., доцент,

(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом ЗНУ від «10» вересня 2019 року № 1538-с

2. Строк подання студентом роботи Дата згідно графіку захисту

3. Вихідні дані до роботи Публічна фінансова звітність банку, що розглядається в роботі. Літературні джерела. Фахові періодичні видання

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) _____

Теоретична частина. Теоретичні аспекти прибутковості банку

Аналітична частина. Аналіз доходів та витрат комерційного банку

Проектна частина. Підвищення прибутковості комерційного банку за рахунок розвитку банківських послуг

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

Рис.1.1. Європейська модель розрахунку та аналізу прибутковості. Рис.1.2. Американська модель розрахунку та аналізу прибутковості. Таблиця 1.2. Аналіз основних показників банківської системи України. Рис. 1.3. Фінансовий результат банків України. Таблиця 1.3. Динаміка доходів, витрат та фінансових результатів комерційних банків України. Таблиця 1.4. Динаміка доходів банків України. Рис.1.3. Структура доходів банків України у 2014р. Рис.1.4. Структура доходів банків України у 2015р. Рис.1.5. Структура доходів банків України у 2016р. Рис.1.6. Структура доходів банків України у 2017р. Таблиця 1.5. Динаміка витрат банків України. Рис.1.7. Структура витрат банків України у 2014р. Рис.1.8. Структура витрат банків України у 2015р. Рис.1.9. Структура витрат банків України у 2016р. Рис.1.10. Структура витрат банків України у 2017р. Рис.1.11. Динаміка активів, капіталу, доходів та витрат. Таблиця 1.6. Показники прибутковості банківського сектору України

Таблиця 2.1. Основні показники діяльності ПАТ КБ «Приватбанк». Рис.2.1. Динаміка активів ПАТ КБ «Приватбанк». Рис.2.2. Структура кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк». Таблиця 2.2. Фінансові результати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Рис.2.3. Динаміка процентних та комісійних доходів та витрат банку. Таблиця 2.3. Процентні доходи ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Таблиця 2.3. Комісійні доходи ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Таблиця 2.4. Процентні витрати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Таблиця 2.5. Комісійні витрати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Таблиця 2.6 Адміністративні та інші операційні витрати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Таблиця 2.7. Показники ефективності банківської діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр. Таблиця 3.1. Порівняльна характеристика методів управління проблемними активами комерційного банку. Таблиця 3.2. Характеристика факторингових операцій банків. Таблиця 3.3. Розрахунок факторингу для проблемних кредитів ПАТ КБ «Приватбанк». Таблиця 3.4. Витрати на придбання депозитарних сейфів "KASO". Таблиця 3.5. Динаміка тарифів на оренду сейфів. Таблиця 3.6. Прогнозований прибуток від впровадження депозитарної діяльності. ПАТ КБ «Приватбанк» у м. Мелітополі. Таблиця 3.7. Розрахунок лізингових платежів. Таблиця 3.8. Розрахунок компенсаційної винагороди. Таблиця 3.9. Вартість лізингових платежів при використанні державної компенсації. Таблиця 3.10. Розрахунок результатів надання лізингових послуг банком. ПАТ КБ «Приватбанк» сільськогосподарським товаровиробникам

6. Консультанти розділів роботи

Розділ	Прізвище, ініціали та посада консультанта	Підпис, дата	
		завдання видав	завдання прийняв
1	Шапуров О.О., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування	18.09	18.10
2	Шапуров О.О., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування.	18.10	19.11
3	Шапуров О.О., доцент кафедри фінансів, банківської справи та страхування	19.11	12.12

7. Дата видачі завдання 10.09.2019 р.

КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН

№ з/п	Назва етапів кваліфікаційної роботи	Строк виконання етапів роботи	Примітка
1	Дослідження теоретичного аспекту прибутковості банку	25.09.2019	
2	Огляд літературних джерел з фінансових результатів банку	01.10.2019	
3	Збір даних та дослідження звітної документації ПАТ КБ «Приватбанк»	08.10.2019	
4	Аналіз фінансової діяльності ПАТ КБ «Приватбанк»	18.10.2019	
5	Розробка практичних рекомендацій щодо підвищення прибутковості банку	19.11.2019	

Студент _____ Гавриш А.А.
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник роботи (проекту) _____ Шапуров О.О.
(підпис) (ініціали та прізвище)

Нормоконтроль пройдено

Нормоконтролер _____ Шапуров О.О.
(підпис) (ініціали та прізвище)

АНОТАЦІЯ

Гавриш А.А. Управління прибутковістю комерційного банку за рахунок розвитку банківських послуг.

Кваліфікаційна робота для здобуття ступеня вищої освіти магістра за спеціальністю 072 - Фінанси, банківська справа та страхування, науковий керівник О.О. Шапуров. Інженерний інститут ЗНУ. Факультет економіки та менеджменту, кафедра фінансів, банківської справи та страхування, 2020.

Розглянуто теорію фінансових результатів діяльності комерційного банку. Проаналізовано доходи, витрати та рентабельність комерційного банку. Запропоновано розвиток фінансових послуг комерційного банку.

Ключові слова: ДОХОДИ, ВИТРАТИ, ПРИБУТОК, ЛІЗИНГ, ПРОБЛЕМНІ АКТИВИ.

ABSTRACT

Gavrish A.A. Commercial bank's profitability management by developing banking services.

Qualifying final work obtaining a master's degree in higher education by specialty 072 - Finance, banking and insurance, scientific supervisor O.O.Shapurov. Engineering Institute ZNU, Faculty of Economics and Management, Department of Finance, Banking and Insurance. 2020.

The theory of financial results of commercial bank activity was observed. The profit, expenses and profitability of the commercial bank were analyzed. The development of commercial bank financial services was proposed.

Keywords: INCOME, EXPENSES, PROFIT, LEASING, PROBLEMS ASSETS.

АННОТАЦИЯ

Гавриш А.А. Управление доходностью коммерческого банка за счет развития банковских услуг.

Квалификационная выпускная работа на соискание степени высшего образования магистра по специальности 072 - Финансы, банковское дело и страхование, научный руководитель А.А. Шапуров. Инженерный институт ЗНУ. Факультет экономики и менеджмента, кафедра финансов, банковского дела и страхования, 2020.

Рассмотрено теорию финансовых результатов деятельности коммерческого банка. Проанализированы доходы, расходы и рентабельность коммерческого банка. Предложено развитие финансовых услуг коммерческого банка.

Ключевые слова: ДОХОДЫ, РАСХОДЫ, ПРИБЫЛЬ, ЛИЗИНГ, ПРОБЛЕМНЫЕ АКТИВЫ.

ЗМІСТ

ВСТУП.....	7
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ.....	9
1.1. Прибутковість банку та методи її оцінки.....	9
1.2. Теоретичні основи доходів та витрат комерційного банку.....	17
1.3. Аналіз фінансових результатів банківських установ України.....	20
РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДІ ТА ВИТРАТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ	35
2.1. Організаційно – економічна характеристика комерційного банку...	35
2.2. Аналіз доходів та витрат комерційного банку	40
2.3. Аналіз рентабельності комерційного банку.....	49
РОЗДІЛ 3. ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО	55
БАНКУ ЗА РАХУНОК РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ.....	
3.1. Поліпшення управління проблемними активами ПАТ КБ «Приватбанк».....	55
3.2. Розвиток нетрадиційних послуг ПАТ КБ «Приватбанк» за рахунок депозитарної діяльності.....	62
3.3. Розвиток лізингових платежів ПАТ КБ «Приватбанк».....	66
ВИСНОВКИ.....	76
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	80
ДОДАТКИ.....	84

ВСТУП

Актуальність теми. Швидкий розвиток інформаційно-комунікаційних технологій суттєво змінює сучасний бізнес-простір, у т. ч. і банківську сферу. Технології надають нові можливості банкам розширювати свою клієнтську базу і зменшувати витрати, одночасно пропонуючи своїм клієнтам більш зручний доступ до своїх продуктів і послуг. Тому в сучасних умовах розвитку банківського сектору розвиток нових послуг є актуальним питанням сьогодення.

Мета й завдання дослідження. Метою роботи є підвищення доходності комерційного банку за рахунок розвитку фінансових послуг.

Для досягнення зазначеної мети сформульовано такі завдання:

- розглянути категоріальний апарат фінансових результатів діяльності комерційного банку;
- проаналізувати доходи, витрати та рентабельність діяльності комерційного банку;
- запропонувати розвиток фінансових послуг комерційного банку

Предмет і об'єкт дослідження. Об'єктом дослідження є фінансові результати ПАТ КБ «Приватбанк».

Предметом дослідження є управління фінансовими результатами ПАТ КБ «Приватбанк»

Методи дослідження. Загальнонаукові методи: індукція, дедукція, аналіз, синтез, теоретичне моделювання, абстрагування; спеціальні методи: горизонтальний та вертикальний аналіз, коефіцієнтний аналіз.

Матеріалами для дослідження стали: спеціальна література з проблем теорії та практики управління фінансовими результатами комерційного банку, нормативні документи, статистичні дані.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у наступному:
удосконалено:

- управління фінансовими результатами комерційного банку за допомогою розвитку фінансових послуг.

Практичне значення отриманих результатів. Розроблені в ході дослідження науково – практичні рекомендації можуть бути використані в діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» та на інших комерційних банках України, що дозволить удосконалити та підвищити ефективність управління фінансовими результатами.

Апробація результатів дослідження. Основні результати дослідження були представлені в доповіді на Міжнародній науково – практичній конференції «Вплив цифрової освіти на розвиток людського капіталу та на II Міжнародному науково – практичному семінарі «Економічні, соціальні та інформаційні аспекти європейських інтеграційних процесів»

Публікації. Основні положення роботи опубліковано в матеріалах міжнародної науково-практичної конференції та міжнародному науково – практичному семінарі.

Інформаційною базою дослідження слугували законодавчі та нормативні документи, навчально – методична література, наукові публікації в періодичних виданнях з питань управління фінансовими результатами комерційного банку, а також фінансова звітність комерційних банків та зокрема ПАТ КБ «Приватбанк».

Робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел, додатків. Основний зміст роботи викладений на 86 сторінках. Робота містить 23 таблиці, 14 рисунків та 3 додатки. Список використаних джерел налічує 49 найменувань.

РОЗДІЛ 1

ТЕОРЕТИЧНІ АСПЕКТИ ПРИБУТКОВОСТІ БАНКУ

1.1. Прибутковість банку та методи її оцінки

Проблемам забезпечення прибутковості банків присвячено праці багатьох вітчизняних і зарубіжних учених. Серед них – М. Алексєєнко, В. Вітлінський, О. Вовчак, М. Козоріз, Н. Версаль, Л. Примостка, О. Лаврушин, Ю. Масленчиков, П. Роуз, Дж. Сінки та інші. У працях цих дослідників висвітлено теоретичні основи фінансової стабільності банків, визначено її показники, критерії та методи оцінки, а також обґрунтовано особливості управління фінансовою стабільністю банків з метою зміцнення позицій банків на ринку в умовах конкуренції. Необхідно зазначити, що аналізу проблем управління прибутком, які склалися у сфері банківської діяльності у кризовий та посткризовий періоди, приділяється значна увага вітчизняними дослідниками, серед яких О. Барановський, О. Васюренко, О. Дзюблюк, Ю. Заруба, Г. Карчева, В. Пантелєєв, Л. Петриченко, О. Романенко, Н. Слав'янська, Н. Шелудько та інші.

Не дивлячись на досягнутий рівень розробки питань, що пов'язані з темою дослідження, в цілому в даний час відчувається брак робіт з удосконалення банківської системи України в умовах фінансової кризи, потребують подальших досліджень питання щодо вдосконалення системи моніторингу прибутковості банківського сектора. Питання комплексної оцінки прибутковості банків в умовах нестабільності також залишається поза увагою багатьох авторів і є мало дослідженим.

Слід зазначити, що впродовж останніх років відбулися певні позитивні зрушення в оцінці прибутковості вітчизняних банків з боку органів банківського нагляду. Поліпшилась інформаційна база для проведення такої оцінки. Цьому сприяв перехід всіх вітчизняних банків на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та звітності: введено новий план рахунків, нові форми звітності тощо.

Фінансова звітність банків почала складатися у відповідності до вимог Інструкції про порядок складання та оприлюднення фінансової звітності банків України. Затверджено постановою Правління НБУ № 480 від 27.12.2007р. Основними формами банківської звітності стали: балансовий звіт, звіт про фінансові результати, а також низка додатків до них, у яких представлені повні дані щодо: структури активів, зобов'язань та власного капіталу банку, ризиків, якості кредитного портфеля та інші показники, які є важливими для оцінки фінансового стану банку. Інформаційній повноті звітності особливо посприяло введення додатків, що дало змогу представляти звітність вітчизняних банків на рівні міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та звітності. Завдяки цьому розширеному переліку даних фінансова звітність в більш повній мірі задовольняє вимоги користувачів інформацією щодо діяльності банку з боку акціонерів, клієнтів та партнерів банку, Національного банку України тощо.

Перехід до міжнародних стандартів бухгалтерського обліку і звітності став першим позитивним кроком щодо забезпечення прозорості діяльності банку, хоча в багатьох випадках відбувається пряме копіювання показників, які використовуються в західній практиці.

Не завжди враховано те, що Україна, незважаючи на всі її намагання інтегруватися у світову економіку, має свої особливості як в галузевій структурі економіки (орієнтована на експорт), так і в фінансово-банківській сфері (низький рівень капіталізації банків тощо).

У вітчизняній практиці банківського нагляду, враховуючи міжнародні стандарти бухгалтерського обліку та звітності, став значно ґрунтовнішим аналіз показників прибутковості банку, стала більш об'єктивною рейтингова оцінка його діяльності.

Виходячи з нормативно-правових документів, при визначенні прибутковості банків враховується більш широкий перелік показників, а саме:

- динаміка та рівень прибутковості;
- якість, структура і достатність надходжень (здатність покривати витрати, збитки, забезпечувати стабільне зростання рівня регулятивного капіталу, повнота

формування резервів під активні операції та виплату дивідендів акціонерам);

- обсяг і динаміка змін різних складових доходів/витрат, прибутковості активів і витрат за зобов'язаннями, існуючі тенденції таких змін ;

- залежність фінансового стану банку від непередбачених доходів (враховуються доходи, що мають випадковий характер виникнення) та від непередбачених витрат, від ризикових видів діяльності (спекулятивні доходи) або нетрадиційних джерел доходу;

- якість бюджетного (підготовка кошторисів) і фінансового планування, а також якість контролю за виконанням намічених планів;

- коригування статей доходів/витрат, результату діяльності за результатами інспекційних перевірок;

- ефективність системи ціноутворення на банківські продукти;

- вплив можливих санкцій за судовими процесами тощо [2,3].

Аналіз оцінки прибутковості банку під час проведення інспекційних перевірок почав здійснюватись у вісім етапів:

- 1) насамперед оцінюється здатність банку покривати витрати, збитки, забезпечувати стабільне зростання рівня регулятивного капіталу, повнота формування резервів під активні операції та виплату дивідендів акціонерам у достатньому розмірі. Аналізується вплив коригувань статей доходів та витрат, що здійснений за результатами інспекційних перевірок, на прибутковість банку;

- 2) здійснюється аналіз якості, структури і достатності надходжень, обсягу змін в структурі доходів та витрат, прибутковості активів і витрат за, зобов'язаннями, тенденції таких змін. Оцінюється залежність прибутковості від непередбачених доходів (доходи, що мають випадковий характер виникнення) та схильність до непередбачених витрат, від ризикових видів діяльності (спекулятивні доходи) або нетрадиційних джерел доходу та впливу можливих санкцій за судовими процесами тощо;

- 3) проводиться аналіз показників ефективності роботи банку;

- 4) аналізуються доходи та витрати майбутніх періодів;

- 5) оцінюється ефективність системи ціноутворення на банківські продукти;

6) проводиться аналіз якості бюджетного (підготовка кошторисів) і фінансового планування, а також якості контролю за виконанням цих планів;

7) здійснюються перевірки системи внутрішнього контролю доходів та витрат;

8) проводиться аналіз правомірності та достовірності обліку доходів та витрат.

Як показує практика інспекційних перевірок, для забезпечення ґрунтовного аналізу та оцінки ефективності роботи банку, прибутковості його діяльності, став більш детальним аналіз таких показників:

- рентабельності активів;
- рентабельності капіталу;
- чистої процентної позиції;
- чистого середу;
- чистої процентної маржі;
- середнього розміру доходів на одну гривню витрат.

Результати цього аналізу використовуються при визначенні рейтингової оцінки прибутковості банку.

Світова банківська практика передбачає використання низки показників прибутковості (дохід на активи, дохід на капітал, чистий спред, чиста процентна маржа, відношення операційного доходу та чистого операційного доходу до загальних активів, посередницька маржа, коефіцієнт мінімальної дохідної маржі, чистий дохід на одного працівника, чистий дохід до витрат на утримання персоналу, показник ROA, показник фінансового левериджу та інші).

На теперішній час у світовій практиці аналіз прибутковості банку здійснюється комплексно, а показники прибутковості розглядаються не як окремі відносні показники, а як певна система фінансових показників банку, яка має забезпечити необхідний фінансовий результат, тобто здійснюється моделювання прибутковості банку. Використання комплексу цих показників дасть змогу в повній мірі дослідити всі аспекти прибутковості банку. Таке моделювання є однією з важливих функцій фінансового менеджменту, оскільки саме його результати дають змогу приймати виважені управлінські рішення, спрямовані на збільшення прибутковості, виявляти причини незадовільної роботи банку та забезпечувати їх

стабільний розвиток. У вітчизняних умовах на основі такого аналізу можна виявити, на якому рівні прибутковості банку доцільно державним органам використовувати фінансові методи державного регулювання [23].

З позиції практичного застосування для нас неабиякий інтерес представляє як європейська (рис. 1.1), так і американська (рис. 1.2) моделі розрахунку та аналізу прибутковості банку.

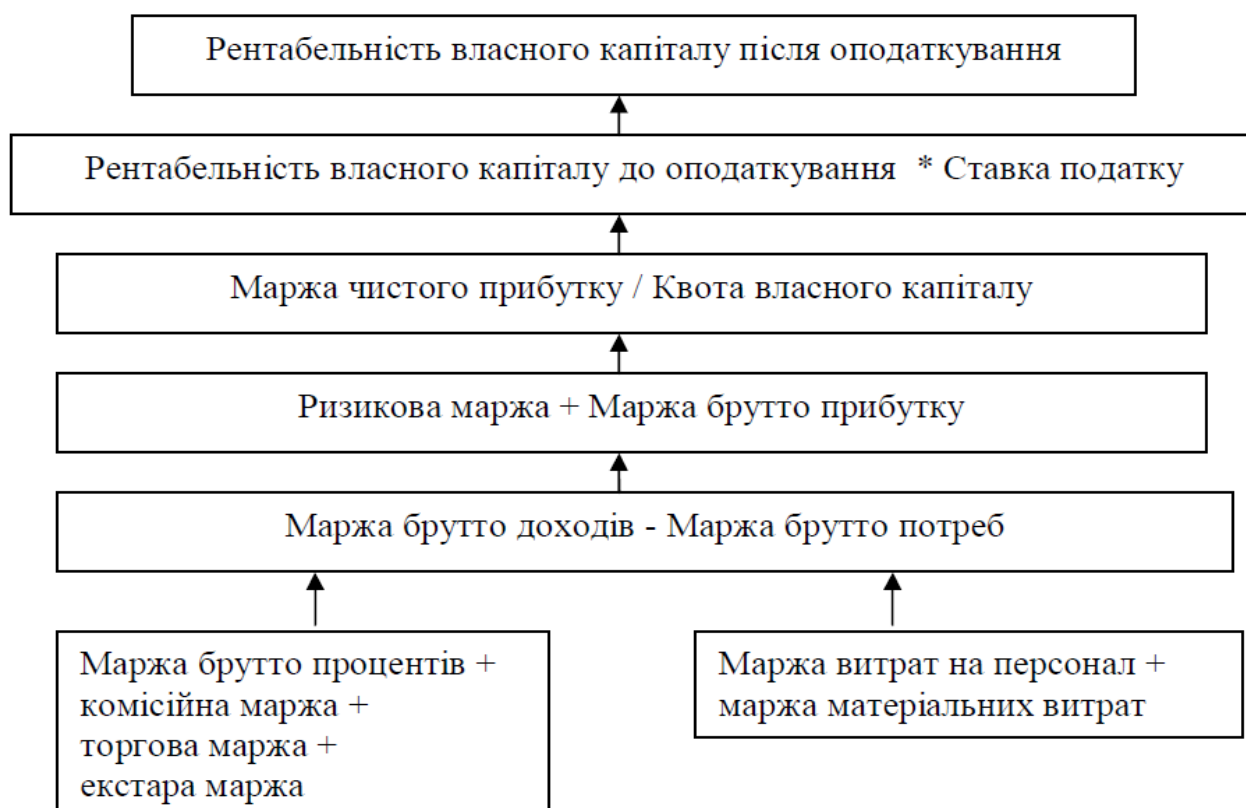

Рис.1.1. Європейська модель розрахунку та аналізу прибутковості

Між американською та європейською моделями існують суттєві відмінності щодо використання економічних показників та різні за структурою звіти про фінансові результати банків. В американській моделі використовуються здебільшого абсолютні та відносні, а в європейській – лише відносні показники. Американська модель також передбачає врахування можливих ризиків в діяльності банків.

Проаналізувавши особливості моделювання за європейською та американською системами, ми дійшли висновку, що європейська модель більш придатна до використання в українських умовах. Вона отримала назву ROI (Return

on Investment - віддача капіталу), що означає, аналіз прибутковості власного капіталу.

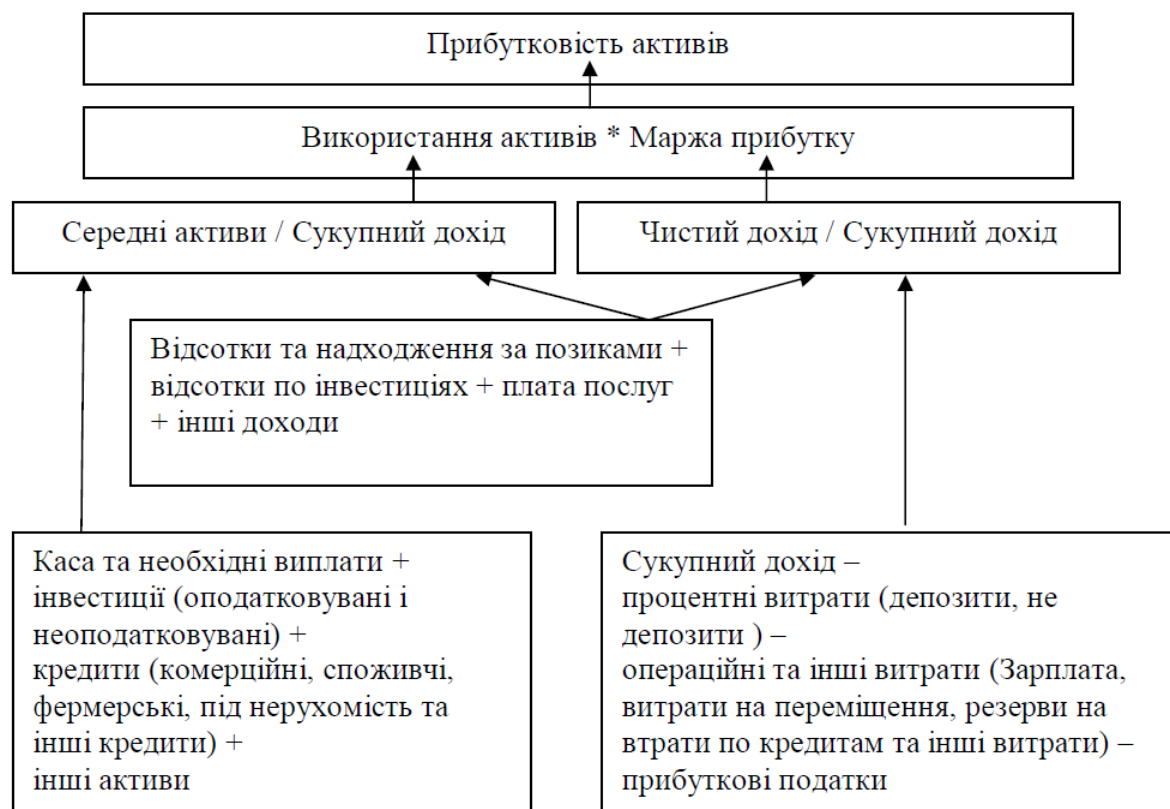

Рис.1.2. Американська модель розрахунку та аналізу прибутковості

Для того щоб побудувати ROI – модель, цілком достатньо даних, які підлягають обов'язковому опублікуванню у пресі та надаються банками контролюючим органам.

Користуючись такими даними, насамперед, розглядають основні фактори, які впливають на прибутковість банку і які можна визначити на основі даних Балансу банку та Звіту про фінансові результати:

- процентний надлишок – перевищення процентних доходів над процентними витратами (чистий процентний дохід);
- комісійний надлишок – перевищення доходів від комісії над комісійними витратами (чистий комісійний дохід);
- торговельний надлишок – прибуток (збиток) від торговельних операцій (торговельний дохід);
- надлишок з інших операцій банку – перевищення інших операційних

доходів над іншими операційними витратами (дохід у вигляді дивідендів, дохід від участі в капіталі, інший дохід, витрати від участі в капіталі, інші витрати та доходи / збитки від довгострокових активів, призначених для продажу);

- адміністративні витрати – витрати на утримання персоналу та основних засобів, інші експлуатаційні витрати (загальні адміністративні витрати);

- податкові витрати (витрати на податок на прибуток);

- різниця між відрахуванням до резервів та зменшенням резервів за заборгованістю (чисті витрати на формування резервів);

- екстраординарний результат – перевищення непередбачених доходів (чистий прибуток / збиток від довгострокових активів, призначених для продажу).

В європейській моделі використовується поняття «маржа» як найбільш узагальнюючий відносний показник, розрахунок якого проводиться на основі даних про валюту балансу банку.

У західній літературі поняття «рентабельність» згадується тільки як відносний показник, який визначається як співвідношення фінансових результатів до будь-якої величини. Рентабельність – це фінансовий вимір здатності розміщеного чи інвестованого капіталу приносити дохід.

З точки зору вітчизняних науковців, рентабельність – це виражений у процентах відносний показник прибутковості, який характеризує ефективність витрат підприємства загалом або ефективності виробництва окремих видів продукції. А також суму отриманого прибутку, як абсолютний показник та як відношення прибутку до певних величин (капітал, активи).

Враховуючи досвід європейських науковців в моделюванні, в тому числі й в розробці ROI – моделей, можна сформулювати ROI – модель, виходячи з опублікованих фінансових даних про активи, зобов'язання та капітал українських банків. Використання відносних показників дає можливість визначати та співставляти результати діяльності банків різних груп.

Вивчення існуючих підходів до аналізу прибутковості банку показало, що найбільш об'єктивну її оцінку можна одержати, визначивши рейтинги рентабельності вітчизняних банків і використовуючи систему відносних показників,

зокрема:

- прибутковість активів (ROA);
- рентабельність власного капіталу (ROE);
- показник можливості покриття (MPS) [20].

Основний показник прибутковості банків – прибутковість активів. Вона показує, наскільки ефективно працює банк, тобто яка середня сума прибутку отримана однією одиницею активів. Інформацію щодо прибутку на кошти акціонерів містить показник прибутковості акціонерного капіталу. Він визначає, який чистий прибуток після відрахування податків отриманий на одну грошову одиницю акціонерного капіталу банку.

Використання системи цих показників дозволить в існуючих умовах оцінити прибутковість та ефективність роботи банку як адміністрацією, так і клієнтам банку.

Зазначимо, що показник ROA дає корисну інформацію для органів банківського нагляду та клієнтів банку, а показник рентабельності власного капіталу ROE важливіший для власників банківської установи.

Показник MPS показує спроможність банку покривати збитки попередніх періодів, в поточному періоді, що в значній мірі свідчить про те, до якого часу буде тривати незадовільний фінансовий стан банку.

Прибутковість банку відіграє важливу роль у діяльності банків. Всебічна і чітка оцінка прибутковості банку дає можливість отримати максимум інформації для аналізу фінансової стійкості банку. Дана оцінка викликана необхідністю одержання більш чіткого та об'єктивного висновку щодо фінансового стану та перспектив розвитку банку як для його клієнтів, вкладників, кредиторів, так і для центрального банку країни, який здійснює постійний нагляд за діяльністю банківських установ. Ефективне управління банківською прибутковістю, її достовірна оцінка і об'єктивний аналіз сприятиме досягненню стратегічних і тактичних фінансових цілей банку.

1.2. Теоретичні основи доходів та витрат комерційного банку

Доходи банку — це загальна сума грошових коштів, що надходять до банку в результаті здійснення активних операцій та надання інших банківських послуг. Доходи банку мають бути достатніми не тільки для покриття операційних витрат, а й для нарощення власного капіталу та виплати доходу акціонерам, що в кінцевому підсумку підвищує авторитет банку та поліпшує його конкурентну позицію на ринку.

Чим більшою є частка доходів, отриманих на регулярній основі, в загальному обсязі доходів, тим вища якість банківських доходів. Якщо значна частина доходів має випадковий характер, то це свідчить про низьку їх якість та нестабільність діяльності банку.

Доходи банку поділяють на дві основні категорії: процентні та непроцентні доходи. Процентні доходи становлять до 70% доходів банку і складаються з процентних доходів від надання кредитних послуг, доходів від інвестицій у цінні папери та інших процентних доходів. Вони, як правило, враховуються на дату очікуваного надходження, а не тоді, коли фактично надходять до банку. Процентні витрати теж враховуються тоді, коли мають сплачуватись, а не тоді, коли реально сплачуються.

До процентних доходів банку від надання кредитних послуг належать процентні доходи за кредитами суб'єктам господарської діяльності та фізичним особам, доходи за коштами, розміщеними в інших банках та в центральному банку, процентні доходи за депозитами в інших банках та за кредитами, наданими іншим банківським установам. До процентних доходів за цінними паперами відносять процентні доходи за інвестиційними цінними паперами та за цінними паперами на продаж. Іншими процентними доходами вважають доходи від операцій з філіями та іншими установами банку, а також процентні доходи за позабалансовими операціями [10,11].

Кредитні операції більшості банків як за обсягом, так і за дохідністю значно перевищують операції з цінними паперами. Водночас вони містять в собі значну частину банківських ризиків, а саме кредитний, процентний та валютний ризики.

Більшість банкрутств банків відбуваються саме через незадовільне управління кредитним ризиком та низьку якість кредитного портфеля.

Процентні доходи залежать від обсягу наданих кредитів та інвестицій у цінні папери, від ринкових процентних ставок, потреб економіки в позичковому капіталі та пропозиції вільних грошових ресурсів на кредитному ринку. Можливості потенційних позичальників щодо залучення коштів з інших джерел скорочують можливості банків у сфері кредитування, збільшують конкуренцію на ринку кредитних послуг і сприяють появі нових кредитних інструментів, привабливих для клієнтів з погляду їх високої якості та задовільної ціни.

Непроцентні доходи банку залежать від того, наскільки різноманітні за характером послуги надає комерційний банк. Основу не-процентних доходів будь-якого банку становлять комісійні доходи від кредитного та розрахунково-касового обслуговування клієнтів, комісійні від операцій з цінними паперами, валютою, комісійні доходи від падання банком трастових, факторингових, лізингових послуг, гарантій та поручительств, а також інші банківські та небанківські операційні доходи.

Інші банківські операційні доходи включають дивіденди, доходи від операційного лізингу та за операціями з іншими установами та філіями банку, штрафи і пені, отримані за банківськими операціями. До небанківських операційних доходів належать доходи, отримані від продажу основних засобів, інших матеріальних і нематеріальних активів, штрафи та пені, отримані за господарськими операціями, інші небанківські операційні доходи.

Доходи банку можуть збільшитися в разі повернення позик, які вважались безнадійними, зменшення резервів за заборгованістю, повернення процентів і комісій, надлишково виплачених банком у попередньому році, повернення боргів, раніше списаних на збитки, інших непередбачених доходів.

До непроцентних доходів банку відносять також доходи від надання консультаційних, аудиторських, інформаційних послуг, винагороди за управління активами інших суб'єктів ринку, доходи від проведення аудерайтингу, плату за надання гарантій, поручительств тощо.

Витрати банку — це загальна сума грошових коштів, що витрачаються банком у процесі здійснення діяльності щодо залучення коштів та інших видів діяльності. Як і доходи, витрати комерційного банку можна поділити на дві основні групи — процентні та непроцентні.

Процентні витрати, як і процентні доходи, становлять найбільшу статтю банківських витрат. До цієї статті витрат належать:

- процентні витрати за коштами до запитання, отриманими від центрального та інших комерційних банків, а також депозитами, розміщеними іншими банками в цьому банку;
- процентні витрати за коштами до запитання та строковими депозитами, розміщеними в цьому банку підприємствами, іншими юридичними особами та населенням;
- процентні витрати за борговими зобов'язаннями, емітованими банком;
- процентні витрати за позабалансовими операціями;
- інші процентні витрати.

Фактично процентні витрати банку — це проценти, сплачені власникам основних депозитів, та процентні виплати за коштами, залученими на грошовому ринку, в тому числі за цінними паперами власної емісії.

Непроцентні витрати банку складаються з комісійних, сплачених іншим учасникам фінансового ринку, банківських, небанківських операційних витрат та витрат на формування резервів.

Комісійні витрати комерційного банку — це комісійні, сплачені іншим банківським установам за розрахунково-касове та кредитне обслуговування, фінансовим посередникам за посередництво в проведенні операцій з цінними паперами та на валютному ринку, а також комісійні, сплачені за позабалансовими операціями.

Найвагомішою складовою непроцентних витрат банку є небанківські операційні витрати, які є найбільш регульованими з боку банку. До небанківських операційних витрат відносять витрати на утримання персоналу, в тому числі заробітну плату та нарахування на неї, податки та інші обов'язкові платежі, що

відповідно до законодавства включаються до операційних витрат (ПДВ, податок на землю, нерухоме майно тощо). Це також витрати на утримання власних, орендованих основних засобів та нематеріальних активів, знос, витрати па ліцензування, інші експлуатаційні та господарські витрати, штрафи і пені, сплачені іншим суб'єктам ринку. Обов'язковими статтями операційних витрат банку є витрати на охорону та телекомунікації, аудит, рекламу, відрядження, проведення маркетингових досліджень та ін.

Процентні та комісійні витрати банку залежать переважно від ринкової кон'юнктури та конкурентної позиції банку. На операційні витрати банку суттєвий вплив має внутрішнє середовище банку — якість фінансового менеджменту та якість управління матеріальними і трудовими ресурсами банку. Тому при аналізі витрат банку та управління ними основні резерви економії потрібно шукати в непроцентних витратах банку, а саме у витратах на організацію та функціонування банківської установи[27].

Непроцентні витрати банку становлять від 2,5 до 3,5% до середніх активів; у тому числі витрати на персонал — до 2% від сумарних активів, або до 15% сукупного доходу банку, інші операційні витрати — 1—1,5% сумарних активів, або 10—15% сукупного доходу банку.

Прибуток банку створюється за рахунок перевищення доходів банку над його витратами. Забезпечення прибутковості банку — одна із основних цілей банківського менеджменту, оскільки постійні прибутки зменшують витрати на залучення акціонерного та боргового капіталу і сприяють зміцненню конкурентної позиції банку.

1.3. Аналіз фінансових результатів банківських установ України

Банківська система України як незалежна структурна одиниця функціонує вже 27 років. Протягом цього періоду вона зазнавала як злетів, так і падінь. Сьогодні вона перебуває під впливом політичних, економічних та військових проблем в економіці, що негативно відображається на ній.

Аналіз основних показників банківської системи України

Показник	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Зміна показника (зменшення позначено «-», збільшення - «+»)					
	сума, млн. грн.	сума, млн. грн.	сума, млн. грн.	сума, млн. грн.	2015 рік до 2014 року		2016 рік до 2015 року		2016 рік до 2015 року	
					Абс. відх., млн. грн.	Темп приросту, %	Абс. відх., млн. грн.	Темп приросту, %	Абс. відх., млн. грн.	Темп приросту, %
Чисті активи	1 316 852	1 254 385	1 256 229	1 336 358	-62 467	-4,7	+1 844,0	+0,1	+80 129,0	+6,4
Кредити надані	1006 358	1 009 768	1 005 923	1 042 798	+3 410	+0,3	-3 845,0	-0,4	+36 875,0	+3,7
Власний капітал	148 023	103 713	123 784	163 597	-44 310	-29,9	+20 071,0	+19,4	+39 813,0	+32,2
Зобов'язання банків	1168 829	1150 672	1132 515	1 172 761	-18 157	-1,6	-18 157,0	-1,6	+40 246,0	+3,6
Фінансовий результат	•52 966	-66 600	-159 388	-24 360	-13 634	+25,7	-92 788,0	+139,3	+135 028,0	-84,7
Рентабельність активів, %	-4,07	•5,46	-12,60	-1,94	*1,4	-34,2	-7,1	+130,8	+10,7	-84,6

Станом на 1 січня 2018 року на банківському ринку України функціонують 82 банківські установи, які мають банківську ліцензію. Серед них 38 банків з іноземним капіталом (більше 46%), 18 з яких мають 100% іноземного капіталу у статутному капіталі (майже 22%).

Для банків України протягом 2014-2016 років були характерні спадні тенденції, що відображали погіршення їх діяльності. Скоротилися чисті активи на 60,6 млрд. грн., кредитний портфель - на 0,4 млрд. грн., власний капітал - на 24,2 млрд. грн., зобов'язання – на 36,3 млрд. грн., а також збільшився збиток на 106,4 млрд. грн. (табл. 1.2) [30].

Основною причиною банківських негараздів в цей період було зростання проблемної кредитної заборгованості. Це запускає ланцюгову реакцію, що проходить через багато показників банківської діяльності. Так, зростання проблемної кредитної заборгованості вимагає від банків формування значних резервів за кредитами, що зменшує чистий кредитний портфель. Оскільки кредити є основною статтею активів та становлять не менше 70% у структурі, то їх зменшення зумовлює скорочення чистих активів. Водночас резерви не лише впливають на активи, але й є витратами банку та враховуються під час розрахунку фінансового результату. Тому їх зростання призводить до зменшення прибутку, а щодо банків України, то вони зумовили отримання ними збитків, які щороку лише накопичуються. Так, у 2015 році збиток банківського сектору України збільшився на 13.6 млрд. грн. (на 25,7%), у 2016 році – на 92,8 млрд. грн. (в 2,4 рази). Не слід забувати про те, що фінансовий результат є частиною капіталу банку та враховується під час визначення власного капіталу та регулятивного капіталу. Тобто збитки зменшують їх.

Проблеми в діяльності більшості банків у 2014-2016 роках змусили власників їх докапіталізовувати, що відобразилось на зростанні власного капіталу банків у 2016 році на 40.7 млрд. грн. (на 39,3%). Проте це єдина позитивна тенденція 2016 року, оскільки за всіма іншими показниками (кредитний портфель, зобов'язання, фінансовий результат) відбувся спад. Лише чисті активи незначно зросли (на 8,9 млрд. грн.), але це відбулося за рахунок вливання коштів акціонерів.

У 2017 році банківський сектор почав відновлювати свою діяльність, що відобразилось на зростанні чистих активів (на 80,1 млрд. грн.), кредитного портфеля (на 36,8 млрд. грн.), власного капіталу (на 39,8 млрд. грн.), зобов'язань (на 40,2 млрд. грн.) та зменшенні збитків (на 135,0 млрд. грн.). Такі тенденції значною мірою відбулися за рахунок посилення банками роботи з проблемними активами. Це дало змогу досягнути показників 2014 року та навіть покращити їх.

Як зазначалось вище, фінансовим результатом банківського сектору України протягом 2014-2017 років був збиток. У 2014-2016 роках він кожного наступного року зростав. Лише у 2017 році банкам вдалося зменшити збитковість до 24,36 млрд. грн., що склало менше рівня цього показника у 2014 році. Фінансовий результат є різницею доходів та витрат, тому безпосередньо залежить від їх динаміки (рис. 1.3).

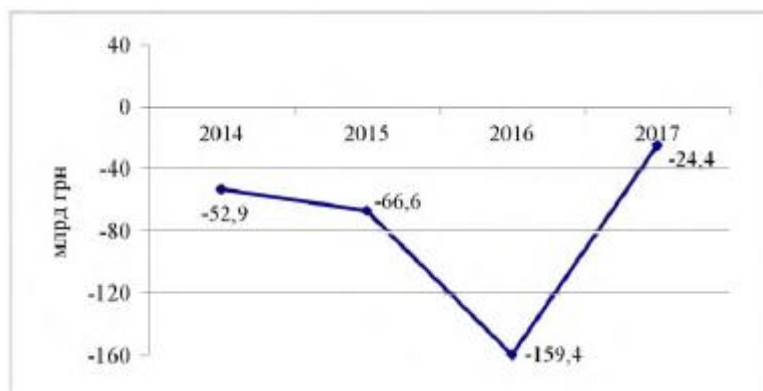

Рис.1.3. Фінансовий результат банків України

У 2014-2017 роках витрати постійно перевищували доходи. За цей період доходи банків постійно зменшувались, а саме у 2015 році - на 11,0 млрд. грн. (на 5,2%), у 2016 році - на 8,5 млрд. грн. (на 4,3%), у 2017 році - на 12,5 млрд. грн. (на 6,5%). Витрати у 2014-2016 роках, навпаки, щорічно зростали, а саме у 2015 році - на 2,6 млрд. грн. (на 1,0%), у 2016 році - на 84,3 млрд. грн. (на 31,7%). Лише у 2017 році вони скоротились на 147,5 млрд. грн. (на 42,1%) (табл. 1.3) [9].

Слід відзначити значні коливання витрат у 2016-2017 роках, а саме зростання у 2016 році на 31,7% і скорочення у 2017 році на 42,1%.

Вони були спричинені значною мірою коливаннями резервів за кредитним операціями в найбільшому банку України ПАТ КБ «Приватбанк».

Доходи банків включають процентні доходи, комісійні доходи, результат

торговельних операцій, інші операційні доходи, інші доходи та повернення списаних активів. Їх зменшення у 2014-2017 роках відбувалось не за всіма складовими (таблиця 1.4) [9].

У 2015 році скорочення доходів на 11.0 млрд. грн. переважно відбулося за рахунок зменшення процентних доходів на 16.1 млрд. грн. (на 10,7%). Причини таких тенденцій різні, зокрема скорочення кредитного портфеля, зростання проблемних кредитів, списання безнадійних кредитів. Слід відзначити приріст прибутку від торговельних операцій з валютою та цінними паперами на 5,9 млрд. грн. (на 38,5%), проте це не компенсувало скорочення процентних доходів. Зміни за всіма іншими статтями були незначними.

Таблиця 1.3

Динаміка доходів, витрат
та фінансових результатів комерційних банків України

Показники	Роки, млн. грн.				Зміна показника (збільшення позначено «+», зменшення - «-»)					
					абсолютне відхилення, років, млн. грн.			темп приросту, років, %		
	2014	2015	2016	2017	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Доходи	210 201	199 193	190 691	178 235	-11 008	-8 502	-12 456	-5,2	-4,3	-6,5
Витрати	263 167	265 793	350 078	202 595	+2 626	+84 285	-147 483	+1,0	+31,7	-42,1
Фінансовий результат (прибуток позначено «+», збиток - «-»)	-52 966	-66 600	-159 388	-24 360	-1 3634	-92 788	+135 028	+25,7	+139,3	-84,7

Таблиця 1.4

Динаміка доходів банків України

Показники	Роки, млн. грн.				Зміна показника (збільшення позначено «+», зменшення - «-»)					
					абсолютне відхилення, років, млн. грн.			темп приросту, років, %		
	2014	2015	2016	2017	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Процентні доходи	151 257	135 145	135 807	124 041	-16 112	+662	-11766	-10,7	+0.5	-8.7
Комісійні доходи	28 276	28 414	31362	37 116	+138	+2 948	+5 754	+0.5	+10.4	+18.3
Результат торговельних операцій	15 511	21 490	8 243	7 331	+5 979	-13 247	-912	+38.5	-61,6	-11,1

Продовження таблиці 1.4

Показники	Роки, млн. грн.				Зміна показника (збільшення позначено «+», зменшення - «-»)					
					абсолютне відхилення, років, млн. грн.			темп приросту, років, %		
	2014	2015	2016	2017	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Інші операційні доходи	10 093	9 567	9 605	7 329	-526	+38	-2 276	-5.2	+0.4	-23,7
Інші доходи	2 165	2 729	3 946	1348	+564	+1217	-2 598	+26.1	+44,6	-65,8
Повернення списаних активів	2 899	1848	1 728	1070	-1051	-120	-658	-36,3	-6,5	-38,1
Всього доходів	210 201	199 193	190 691	178 235	-11 008	-8 502	-12 456	-5,2	-4.3	-6,5

У 2016 році доходи зменшились на 8,5 млрд. грн. за рахунок скорочення прибутку від торговельних операцій на 13,2 млрд. грн. (на 61,6%). Зросли комісійні доходи на 2,9 млрд. грн. (на 10,4%) та інші доходи на 1,2 млрд. грн. (на 44,6%), що частково перекрило зменшення за іншими статтями. У 2017 році відбулося подальше зниження доходів банків. За цей період вони скоротились на 12,5 млрд. грн. Основною причиною таких змін було скорочення процентних доходів, що зумовлене посиленням роботи банків щодо підвищення якості активів, зокрема кредитного портфеля. Домінуючою статтею доходів банків України у 2014-2017 роках є процентні доходи, які становлять близько 70% усіх доходів. Це пояснюється природою банківської діяльності, основним напрямом якої традиційно є кредитування. Комісійні доходи коливаються в межах 15% у структурі валових доходів та є другим за обсягом джерелом наповнення. Їх значення поступово зростає, оскільки розширюється перелік банківських операцій, впроваджуються нові технології, збільшується кількість споживачів банківських послуг (рис. 1.3-1.6).

В деякі роки в структурі доходів зростають результати від торговельних операцій. Так, у 2014 році вони становили 7%, у 2015 році - вже 11%, у 2016 році вони скоротились до 4%, а у 2017 році вони залишились на рівні попереднього року.

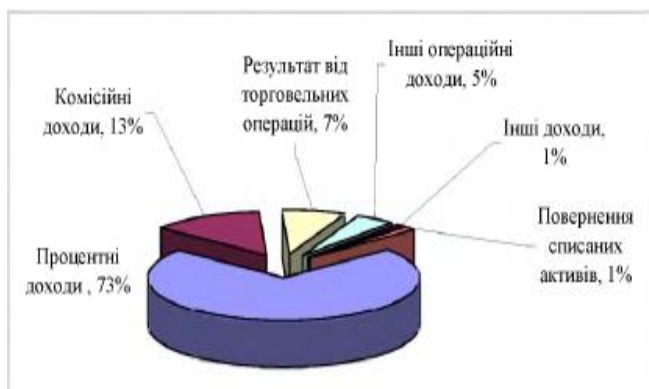

Рис.1.3. Структура доходів банків України у 2014р.

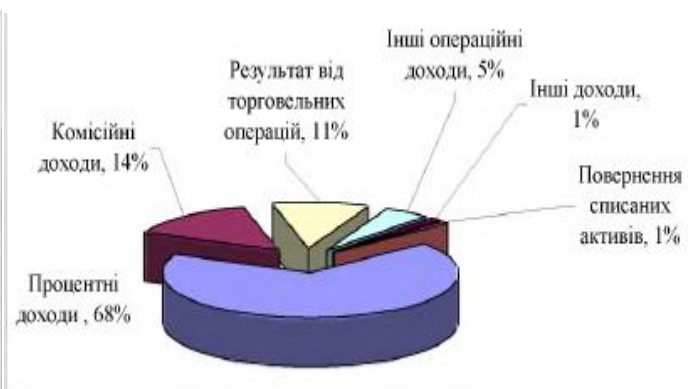

Рис.1.4. Структура доходів банків України у 2015р.

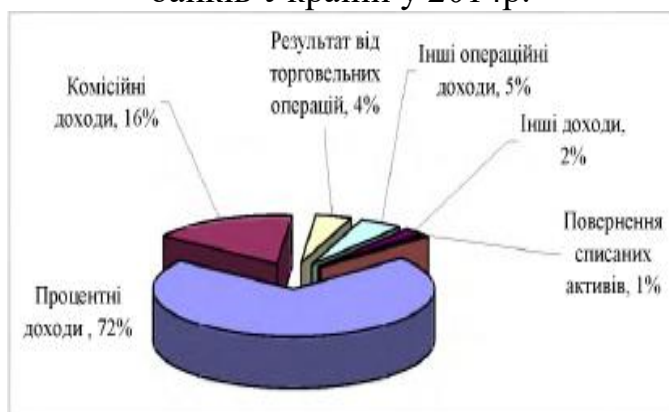

Рис.1.5. Структура доходів банків України у 2016р.

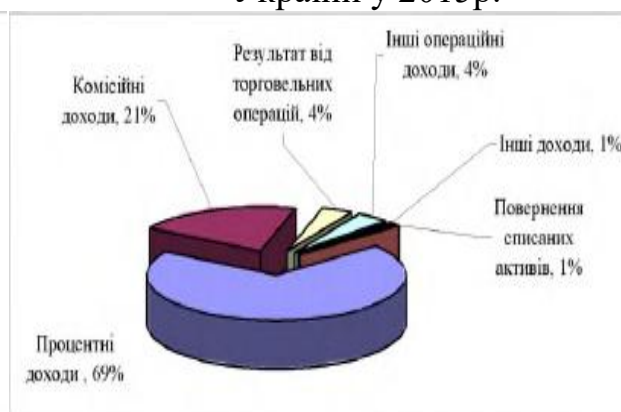

Рис.1.6. Структура доходів банків України у 2017р.

Витрати банків України за 2014-2016 роки зростали, а саме у 2015 році вони зросли на 2,6 млрд. грн. (на 1%), у 2016 році – на 84,3 млрд. грн. (на 31,7%). Головною причиною такого зростання було збільшення резервів за кредитами, а саме у 2015 році – на 11,2 млрд. грн. (на 10,9%), у 2016 році – на 83,8 млрд. грн. (на 73,1%) (табл. 1.5) [9].

Таблиця 1.5

Динаміка витрат банків України

Показники	Роки, млн. грн.				Зміна показника (збільшення позначено «+», зменшення - «-»)					
					абсолютне відхилення, років, млн. грн.			темп приросту, %		
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2015/2014	2016/2015	2017/2016
Процентні витрати	97 171	96 079	91 638	70 966	-1 092	-4 441	-20 672	-1.1	-4.6	-22,6
Комісійні витрати	4 889	5 846	7 182	9 649	+957	+1 336	+2 467	+19.6	+22.9	+34,3

Продовження таблиці 1.5

Показники	Роки, млн. грн.				Зміна показника (збільшення позначено «+», зменшення - «-»)					
					абсолютне відхилення, років, млн. грн.			темп приросту, %		
	2014	2015	2016	2017	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016	2015/ 2014	2016/ 2015	2017/ 2016
Інші операційні витрати	15 579	12 991	10 920	И 422	-2 588	-2 071	+502	-16.6	-15.9	+4.6
Загальні адміністративні витрати	44 614	36 742	42 445	58 589	-7 872	+5 703	+16 144	-17,6	+15,5	+38.0
Відрахування в резерви	103 297	114 541	198 310	48 676	+11 244	+83 769	-149 634	+10.9	+73.1	-75.5
Податок на прибуток	-2 383	-406	-418	3 293	+1977	-12	+3 711	-83.0	+3.0	-887,8
Всього витрат	263 167	265 793	350 078	202 595	+2 626	+84 284	-147 483	+1.0	+31,7	-42,1

За іншими складовими витрат значного зростання не було, крім адміністративних витрат у 2016 році, які збільшились на 5,7 млрд. грн. (на 15,5%).

У 2017 році діяльність банків була більш ефективною, що дало їм змогу скоротити витрати на 147,5 млрд. грн. (на 42,1%) відносно попереднього року.

Банкам України вдалося зменшити процентні витрати (у 2015 році вони скоротились на 1,1 млрд. грн., у 2016 році - на 4,4 млрд. грн.) та інші операційні витрати (у 2015 році вони скоротились на 2,6 млрд. грн., у 2016 році - на 2,1 млрд. грн.). Водночас збиткова діяльність більшості банків України дала їм змогу не сплачувати податок на прибуток.

Основними статтями витрат банків України протягом 2014-2016 років були резерви за кредитами, частка яких зросла з 38% у 2014 році до 57% у 2016 році; процентні витрати, питома вага в структурі яких скоротилась з 37% у 2014 році до 26% у 2016 році; адміністративні витрати, частка яких також скоротилась із 17% у 2014 році до 12% у 2016 році (рис. 1.7-1.10).

На інші статті припадає незначна частка в структурі, а саме інші операційні витрати скоротилися з 6% у 2014 році до 3% у 2016 році; комісійні витрати постійно становили 2%.

Відрахування в резерви на знецінення кредитів є основними витратами банків

України протягом 2014-2016 років. Вони у 2016 році склали більше половини всіх витрат. Таке стрімке їх зростання свідчить про погіршення якості кредитного портфеля.

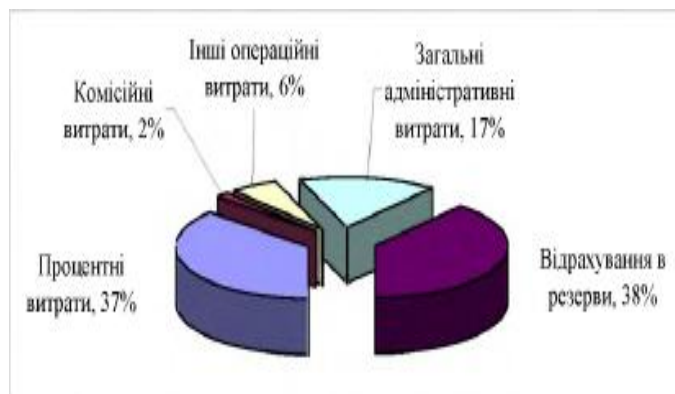

Рис.1.7. Структура витрат банків України у 2014р.

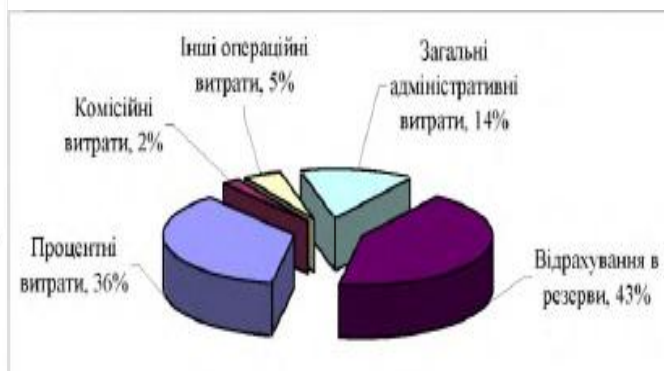

Рис.1.8. Структура витрат банків України у 2015р.

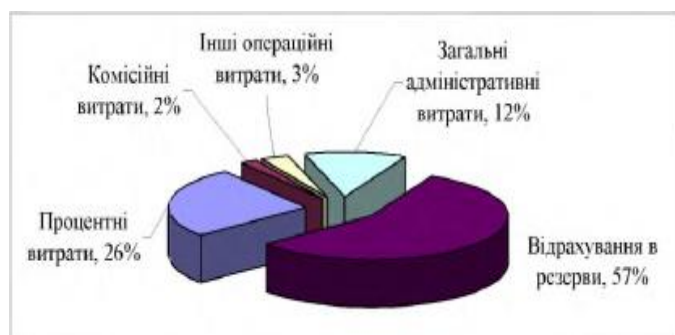

Рис.1.9. Структура витрат банків України у 2016р.

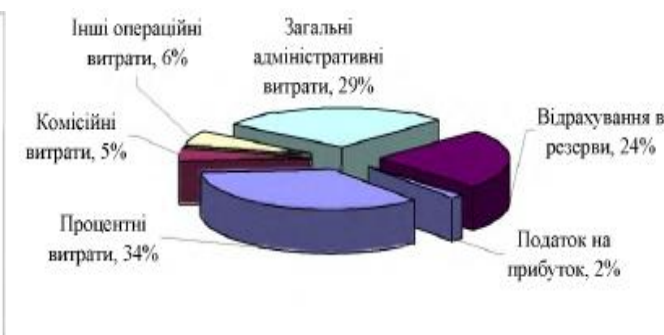

Рис.1.10. Структура витрат банків України у 2017р.

У 2017 році підвищення якості активів, зокрема кредитного портфеля, дало змогу банкам зменшити відрахування в резерви на 33% відносно попереднього року

Для зменшення збитків та отримання прибутків банкам України потрібно нарощувати доходи та скорочувати витрати. Проте в економіці, що перебуває у стані стагнації, досить важко нарощувати діяльність, тому, на нашу думку, головним фактором прибуткової діяльності банків є зниження витрат. Але процентні, комісійні та загально адміністративні витрати є необхідними для проведення діяльності, тобто для формування кадрового, організаційного, технічного, ресурсного забезпечення. Ми вважаємо, що основним джерелом скорочення витрат

є резерви за кредитними операціями. Тому банкам України необхідно спрямувати основні зусилля на зменшення проблемної заборгованості, що підвищить якість кредитного портфеля та скоротить обсяг резервів.

Всі показники по банківському сектору України у 2014-2017 роках, що використовують під час розрахунку чистий прибуток, будуть від'ємними, оскільки чистим фінансовим результатом банківського сектору за цей період є збиток. Тому рентабельність активів, капіталу, доходів і витрат буде від'ємною (табл.1.6, рис.1.11).

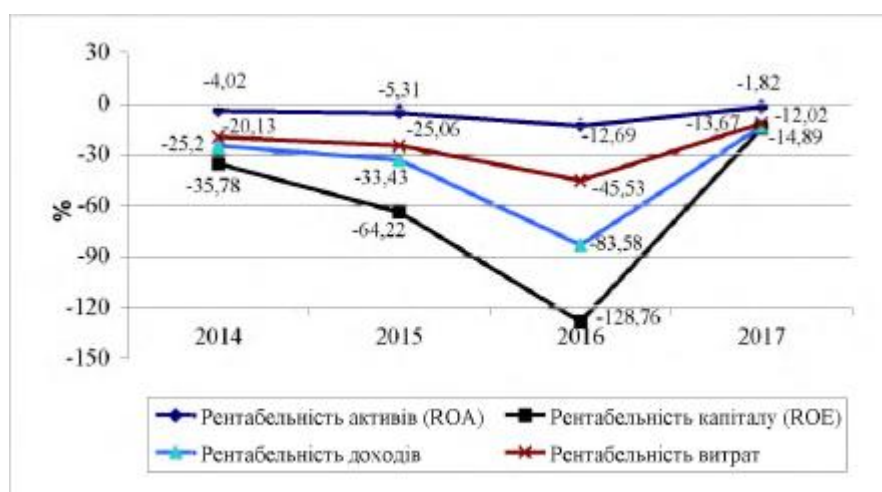

Рис.1.11. Динаміка активів, капіталу, доходів та витрат

Слід звернути увагу на те, що показники рентабельності банківського сектору України протягом 2014-2016 років не просто від'ємні, але й зростаючими, що говорить про низьку ефективність та збитковість діяльності банків України.

Таблиця 1.6

Показники прибутковості банківського сектору України

Показники	Роки				Абсолютне відхилення, років			
	2014	2015	2016	2017	2015/2014	2016/2015	2017/2016	2017/2014
Рентабельність активів (РОА)	-4,02	-5,31	-12,69	-1,82	-1,29	-7,38	+10,86	+2,20
Рентабельність капіталу (РОЕ)	-35,78	-64,22	-128,76	-14,89	-28,43	-64,55	+113,87	+20,89
Рентабельність доходів	-25,20	-33,43	-83,58	-13,67	-8,24	-50,15	+69,92	+11,53
Рентабельність витрат	-20,13	-25,06	-45,53	-12,02	-4,93	-20,47	+33,51	+8,10

Таким чином, для функціонування банківського сектору України протягом 2014-2017 років характерні такі тенденції.

1) Кількість банків зменшилась до 82 одиниць. 2) У 2014-2016 роках скоротились чисті активи на 53,5 млрд. грн., кредитний портфель - на 17,7 млрд. грн., власний капітал – на 3,6 млрд. грн., зобов'язання - на 49,9 млрд. грн., а також збільшився збиток на 106,4 млрд. грн.

2) У 2017 році банківський сектор почав відновлювати свою діяльність, що відобразилось на зростанні чистих активів (на 80,1 млрд. грн.), кредитного портфеля (на 36,8 млрд. грн.), власного капіталу (на 39,8 млрд. грн.), зобов'язань (на 40,2 млрд. грн.) та зменшенні збитків (на 135,0 млрд. грн.).

3) Фінансовим результатом банківського сектору був збиток, який протягом 2014-2016 років кожного наступного року зростав, а саме у 2015 році він збільшився на 13,6 млрд. грн.; у 2016 році - на 92,8 млрд. грн. У 2017 році банкам вдалося зменшити збитковість до 24,4 млрд. грн.

4) Доходи банків постійно зменшуються, а саме у 2015 році вони скоротились на 11,0 млрд. грн. (на 5,2%), у 2016 році - на 8,5 млрд. грн. (на 4,3%), у 2017 році - на 12,5 млрд. грн. (на 6,5%).

Витрати у 2014-2016 роках, навпаки, щорічно зростають, а саме у 2015 році вони збільшились на 2,6 млрд. грн. (на 1,0%), у 2016 році - на 84,3 млрд. грн. (на 31,7%).

Лише у 2017 році вони скоротились на 147,5 млрд. грн. (на 42,1%).

5) У 2015 році скорочення доходів на 11.0 млрд. грн. переважно відбулося за рахунок зменшення процентних доходів на 16.1 млрд. грн. У 2016 році доходи зменшились на 8,5 млрд. грн. внаслідок скорочення прибутку від торговельних операцій на 13.2 млрд. грн. (на 61,6%). У 2017 році зниження доходів на 12,5 млрд. грн. було зумовлене посиленням роботи банків щодо підвищення якості активів, зокрема кредитного портфеля. Домінуючою статтею доходів банків України у 2014-2017 роках є процентні доходи, які становлять близько 70% усіх доходів.

6) Витрати у 2014-2016 роках зростають, а саме у 2015 році вони збільшились на 2,6 млрд. грн. (на 1%), у 2016 році – на 84,3 млрд. грн. (на 31,7%). Головною

причиною такої динаміки було збільшення резервів за кредитами, а саме у 2015 році вони збільшились на 11,2 млрд. грн. (на 10,9%), у 2016 році - на 83,8 млрд. грн. (на 73,1%). У 2017 році банкам вдалося скоротити витрати на 147,5 млрд. грн. (на 42,1%).

7) Основними статтями витрат у 2014-2016 роках були резерви за кредитами, частка яких зростає з 38% у 2014 році до 57% у 2016 році; процентні витрати, питома вага в структурі яких скоротилася з 37% у 2014 році до 26% у 2016 році; адміністративні витрати, частка яких також скоротилась із 17% у 2014 році до 12% у 2016 році. У 2017 році основними були процентні витрати (34%), загально адміністративні (29%) та відрахування в резерви (24%). Підвищення якості активів дало змогу банкам зменшити витрати на формування резервів на 33% відносно попереднього року.

8) Показники рентабельності банківського сектору України у 2014-2016 роках від'ємні, а їх значення постійно зростають, що говорить про низьку ефективність та збитковість діяльності банків України. У 2017 році вони покращуються, хоча й залишаються від'ємними.

Отримання позитивних фінансових результатів, а саме прибутку, є головною метою діяльності кожного банку. В умовах нестабільності політичної та економічної ситуації в Україні банківським установам необхідно особливу увагу приділити зростанню доходів та оптимізації витрат.

До основних заходів підвищення доходів, слід віднести [3,5,17,20]:

- збільшення частки дохідних активів у сукупних активах;
- виважене зростання групи активів, що приносять процентний дохід, зокрема кредитів;
- вдосконалення маркетингової політики банку, що сприятиме залученню нових клієнтів та розширенню сфери банківських послуг;
- розширення переліку банківських продуктів і послуг (брокерські, довірчі, надання консультативної допомоги тощо), що дасть змогу банку отримати додатковий дохід, що значно збільшить їх прибуток;
- підвищення рівня професіоналізму співробітників, оскільки від них залежить

подальший ефективний розвиток банку.

Крім виявлення джерел підвищення доходів, банкам також потрібно оптимізувати свої видатки. Це полягає у встановленні прозорих та ефективних механізмів фінансового менеджменту, бізнес-планування та банківського моніторингу, спрямованих на підвищення ефективності банківської діяльності з урахуванням проблеми надійності, ліквідності-прибутковості.

Основними напрямками скорочення витрат банківської установи є [5,22,39,47]:

- оптимізація структури персоналу банку, що можна провести шляхом підбору універсальних спеціалістів, встановлення чітких норм щодо наданих банківських продуктів і послуг одним банківським працівником, зменшення витрат на навчально-освітні програми тощо;

- реструктуризація територіальної мережі шляхом закриття нерентабельних або низько прибуткових точок продажу, переходу структурних одиниць у приміщення з меншою орендною платою тощо;

- проведення оптимальної політики ціноутворення на банківські продукти та послуги як результат поглибленого вивчення витрат банку та контролю за його діяльністю;

- зменшення експлуатаційних витрат (перехід на дешеві канали зв'язку банку з клієнтами, скорочення підрозділів, які можна замінити компаніями з ідентичними послугами (їдальні, охорона, прибиральники, ІТ-зв'язок тощо));

- централізація функцій;

- збільшення власних коштів, що сприятиме збільшенню ресурсів банку та інвестиційного потенціалу.

Головним фактором прибуткової діяльності банків є зниження витрат, а саме резервів за кредитними операціями. Тому банкам України необхідно перш за все спрямувати основні зусилля на зменшення проблемної заборгованості, що підвищить якість кредитного портфеля, скоротить обсяг резервів та збільшить фінансовий результат. Таким чином, діяльність банківських установ України у 2014-2016 роках була малоефективною та збитковою. У 2017 році банкам вдалося мінімізувати збитки та скоротити їх відносно попереднього року в 6,5 разів.

Основною причиною таких тенденцій у 2016-2017 роках було коливання витрат на формування резервів за активним операціями ПАТ КБ «Приватбанк». Для забезпечення фінансової стійкості банків, а особливо в умовах політичної та економічної нестабільності, досить важливим є отримання позитивних фінансових результатів, а саме прибутку. Отримання прибутку безпосередньо пов'язане зі збільшенням доходів та оптимізацією витрат. Проте надання будь-яких пропозицій, зокрема зазначених вище, потрібно здійснювати системно, інакше зменшення впливу окремих негативних факторів не приведе до покращення роботи банків.

Особливістю діяльності банків України є те, що значна частина витрат припадає на формування резервів за активними операціями.

Тому вітчизняним банківським установам обов'язково до комплексу заходів щодо підвищення прибутковості слід включати дії стосовно зменшення проблемної кредитної заборгованості. Це покращить якість кредитного портфеля, скоротить обсяг резервів та зменшить збитки чи збільшить прибуток.

Виходячи з вищезгаданого можна зробити наступні висновки до першого розділу кваліфікаційної роботи:

1) Прибутковість банку відіграє важливу роль у діяльності банків. Всебічна і чітка оцінка прибутковості банку дає можливість отримати максимум інформації для аналізу фінансової стійкості банку. Дана оцінка викликана необхідністю одержання більш чіткого та об'єктивного висновку щодо фінансового стану та перспектив розвитку банку як для його клієнтів, вкладників, кредиторів, так і для центрального банку країни, який здійснює постійний нагляд за діяльністю банківських установ. Ефективне управління банківською прибутковістю, її достовірна оцінка і об'єктивний аналіз сприятиме досягненню стратегічних і тактичних фінансових цілей банку.

2) Головним фактором прибуткової діяльності банків є зниження витрат, а саме резервів за кредитними операціями. Тому банкам України необхідно перш за все спрямувати основні зусилля на зменшення проблемної заборгованості, що підвищить якість кредитного портфеля, скоротить обсяг резервів та збільшить фінансовий результат. Таким чином, діяльність банківських установ України у 2014-

2016 роках була малоефективною та збитковою. У 2017 році банкам вдалося мінімізувати збитки та скоротити їх відносно попереднього року в 6,5 разів. Основною причиною таких тенденцій у 2016-2017 роках було коливання витрат на формування резервів за активним операціями ПАТ КБ «Приватбанк». Для забезпечення фінансової стійкості банків, а особливо в умовах політичної та економічної нестабільності, досить важливим є отримання позитивних фінансових результатів, а саме прибутку. Отримання прибутку безпосередньо пов'язане зі збільшенням доходів та оптимізацією витрат.

3) Особливістю діяльності банків України є те, що значна частина витрат припадає на формування резервів за активними операціями. Тому вітчизняним банківським установам обов'язково до комплексу заходів щодо підвищення прибутковості слід включати дії стосовно зменшення проблемної кредитної заборгованості. Це покращить якість кредитного портфеля, скоротить обсяг резервів та зменшить збитки чи збільшить прибуток.

РОЗДІЛ 2. АНАЛІЗ ДОХОДІВ ТА ВИТРАТ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ

2.1. Організаційно – економічна характеристика комерційного банку

ПУБЛІЧНЕ АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК “ПРИВАТБАНК” є правонаступником всіх прав та зобов’язань Закритого акціонерного товариства комерційного банку “ПриватБанк”, який, в свою чергу, є правонаступником прав та обов’язків Товариства з обмеженою відповідальністю Комерційного банку “ПриватБанк”.

Єдиним акціонером Банку, якому належить 100% акцій Банку, є держава в особі Міністерства фінансів України (місцезнаходження: 01008, м. Київ, вул. Грушевського, буд. 12/2, ідентифікаційний номер 00013480).

Держава в особі Міністерства фінансів України набула права власності на 100% акцій Банку 21 грудня 2016 року відповідно до статті 411 Закону України “Про систему гарантування вкладів фізичних осіб” та згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 18 грудня 2016 року № 961 “Деякі питання забезпечення стабільності фінансової системи”.

Держава реалізує свої права власника Банку, а органи управління Банку діють у відповідності до найкращих світових практик корпоративного управління, зокрема, але не виключно, Принципів Організації економічного розвитку та співробітництва щодо корпоративного управління в підприємствах з державною власністю (OECD Guidelines on Corporate Governance of State-Owned Enterprises), Принципів корпоративного управління в банках Базельського комітету з банківського нагляду (Corporate governance principles for banks by Basel Committee on Banking Supervision), Рекомендацій Європейської банківської установи щодо внутрішнього управління (Guidelines on internal governance by European Banking Authority), що застосовуються в обсязі, що не суперечить імперативним нормам чинного законодавства України.

Організаційна структура управління ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» включає всі

необхідні форми контролю для побудови ефективного і злагодженого механізму над різними напрямками діяльності банку. Розподіл повноважень, компетенцій та підпорядкованості органів управління, а також принципи їх взаємодії, закріплені в Статуті банку та положеннях про структурні підрозділи.

ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» є міжрегіональним універсальним та системним банком із розгалуженою мережею філій та відділень по всій території України, має гнучку організаційну структуру управління.

Діяльність Банку заснована на нормативно-правових актах України, що регулюють умови функціонування, економічний та інший взаємозв'язок між фінансовими установами й суб'єктами усіх форм, а саме:

- Цивільний кодекс України №435-IV від 16.01.2003р. із змінами і доповненнями;
- Господарський кодекс України №436-IV від 16.01.2003р. із змінами і доповненнями;
- Закон України Про банки і банківську діяльність №2121-III від 07.12.2000р. із змінами і доповненнями;
- Закон України Про Національний банк України №679-XIV від 20.05.1999р. із змінами і доповненнями;
- Закон України Про платіжні системи та переказ коштів в Україні №2346-III 05.04.2001р. із змінами і доповненнями;
- Закон України Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні №996- XIV від 16.07.1999р. із змінами і доповненнями;
- Інструкція про порядок регулювання діяльності банків в Україні, затверджена Постановою Правління Національного банку України №368 від 28.08.2001р., із змінами і доповненнями;
- Положення про організацію операційної діяльності в банках України, затверджене Постановою Правління Національного банку України №254 від 18.06.2003р., із змінами і доповненнями,
- Міжнародні стандарти фінансової звітності (МСФЗ), та іншими нормативними документами, що регулюють діяльність банківського сектора, та

інші.

ПАТ КБ "ПРИВАТБАНК" - це системний банк, діяльність якого забезпечується структурними підрозділами Головного офісу, а також розгалужена мережа регіональних підрозділів. До основних видів діяльності Банку відносяться операції, визначені статтею 47 Закону України Про банки і банківську діяльність №2121-III від 07.12.2000р. із змінами і доповненнями.

Клієнтоорієнтований підхід є запорукою успішної діяльності Банку; його мета – збільшити обсяг продаж, зокрема, обсяг продаж на одного клієнта, розширити клієнтську базу по кожному з сегментів, а також підвищити якість обслуговування клієнтів загалом.

Основними операційними сегментами діяльності Банку є:

- робота з приватними клієнтами;
- обслуговування корпоративних клієнтів;
- міжбанківський сегмент;
- інвестиційна діяльність.

Сегмент приватних клієнтів (фізичні особи)

Банк пропонує клієнтам більш, ніж 150 видів найсучасніших послуг, а саме:

- ведення поточних рахунків, депозитні операції,
- карткові продукти,
- програми з кредитування, які здійснюються в партнерстві з провідними вітчизняними та зарубіжними компаніями,
- різноманітні грошові перекази,
- операції з іноземною валютою,
- послуги Internet-banking та інші.

Сегмент корпоративних клієнтів (юридичні особи)

Сегмент корпоративних клієнтів усіх форм власності – ємний, динамічний сегмент.

Банк надає досить широкий перелік послуг для цього сегменту, а саме:

- послуги з кредитування,
- ведення поточних рахунків,

- прийом депозитів,
- інкасаторські послуги,
- операції з іноземною валютою та багато інших операцій.

Для надання прямого доступу та з метою підвищення операційної ефективності Банк пропонує клієнтам такі новітні системи:

- система Інтернет-Клієнт-Банк;
- система Клієнт-Банк;
- система Приват 24 – цілодобовий доступ до інформації про залишки на картках, на рахунках, рух за картками;
- система Privat Mobile – цілодобовий доступ до інформації про залишки на картках, для підприємств на карткових рахунках через мобільний телефон.
- система LiqPay - дозволяє здійснювати он-лайн платежі і грошові перекази за допомогою Банківської платіжної карти, мобільного телефону та Інтернету як усередині країни, так і за її межі.

Власний Процесінговий Центр постійно супроводжує клієнтів, завдяки чому зменшується час та витрати на проведення операції.

Для вирішення раптових термінових проблем при користуванні банківськими продуктами створено CallCenter Банку.

Сегмент інвестиційної діяльності

Діяльність Інвестиційного сегменту Банку орієнтована на операції з цінними паперами.

ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» здійснює купівлю-продаж цінних паперів, виконує операції з їх продажу із зворотним викупом, викупляє цінні папери у фізичних осіб та консолідує пакети цінних паперів, укладає операції з державних цінних паперів. Крім того керує активами, тобто проводить операції з коштами інвестора на користь останнього з метою збільшення ліквідності та доходності цінних паперів клієнтів і, як наслідок, отримання прибутку.

Міжбанківський сегмент

На міжбанківському ринку ПАТ КБ «ПРИВАТБАНК» є одним із найбільших операторів України, встановлює кореспондентські відносини з відкриттям і без

відкриття кореспондентських рахунків (проведення документарних операцій, операцій з торгового фінансування, казначейські операції).

Основні показники діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» наведено в таблиці 2.1.

Таблиця 2.1

Основні показники діяльності ПАТ КБ «Приватбанк»

Показники, млн.грн	2016р.	2017р.	2018 р.	Відх (+,-)
Активи	179761	253675	278048	98287
Капітал	-26348	23619	31464	57812
Зобов'язання	206109	230056	246584	40475
Кредитний портфель	32616	38335	50140	17524
Інвестиційні цінні папери	64409	126676	180081	115672
Кошти клієнтів	82656	212167	231055	148399
Чистий прибуток	-176238	378	12798	189036

ПАТ КБ «Приватбанк» активно збільшило свої активи за період 2016-2018рр. майже на 55%. Причиною динамічного росту цього показника є активна робота банку з кредитним портфелем.

Динаміка активів ПАТ КБ «Приватбанк» наведена на рис.2.1.

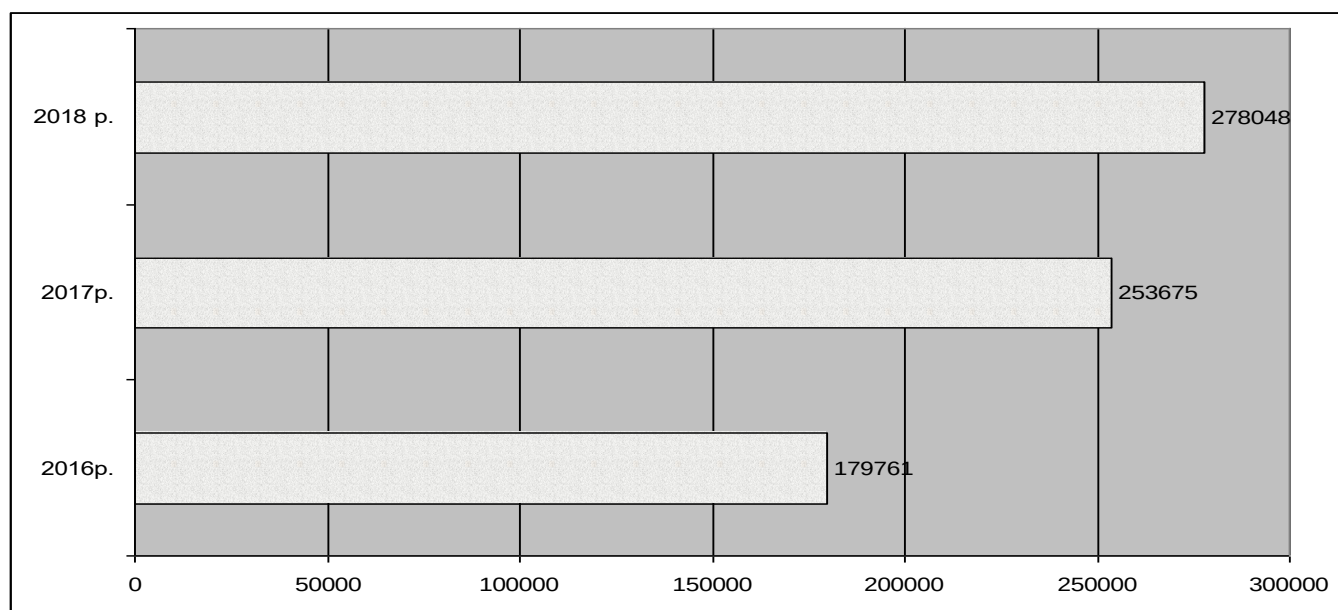

Рис.2.1. Динаміка активів ПАТ КБ «Приватбанк»

Вартість капіталу ПАТ КБ «Приватбанк» збільшилась на 57812 млн.грн. Зростання капіталу здійснюється за рахунок накопиченого прибутку.

Активна робота на ринку кредитування забезпечило зростання кредитного портфелю банку на 17524 млн.грн (54%). Вдалі стратегічні заходи ПАТ КБ «Приватбанк» у сфері кредитування дали можливість розширити коло корпоративних клієнтів та збільшити вартість кредитного портфелю корпоративного сектору майже вдвічі.

Динаміку кредитного портфелю наведена на рис. 2.2.

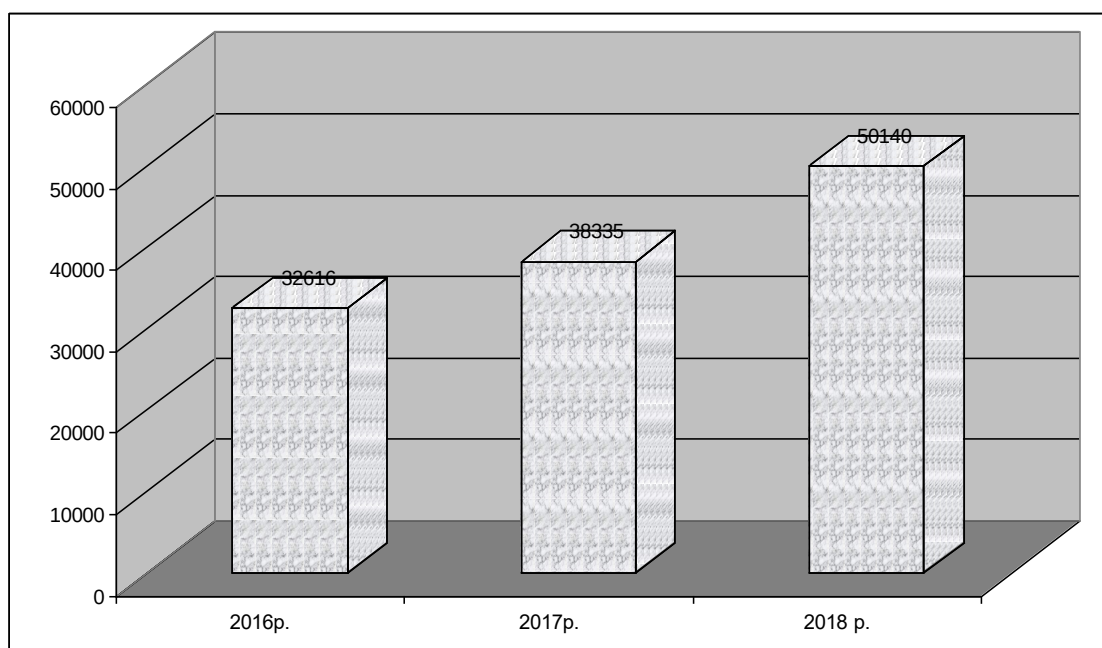

Рис.2.2. Структура кредитного портфелю ПАТ КБ «Приватбанк»

Значними темпами збільшується інвестиційна вартість цінних паперів, порівнюючи 2018р. з 2016р. показник збільшився на 115672 млн.грн (майже вдвічі).

ПАТ КБ «Приватбанк» нарощує обсяги залучених коштів, а саме збільшує вартість коштів клієнтів. Порівнюючи 2018р. з 2016р. вартість коштів клієнтів зросла майже втричі

2.2. Аналіз доходів та витрат комерційного банку

Відповідно до тенденцій сучасного розвитку економічних процесів, ситуація в банківській сфері набуває певних особливостей, тому, досліджуючи питання

прибутковості, слід розуміти, що вчені - економісти дуже часто звертають увагу на питання рівня прибутковості установи, оскільки з плином часу шляхи удосконалення управління прибутковістю змінюються. Це означає, що треба постійно змінювати підходи до цього питання.

Здебільшого під прибутковістю розуміють відносний показник економічної ефективності, що комплексно відображає ступінь ефективності використання трудових, матеріальних і грошових ресурсів, а також природних багатств. Так у словниках прибутковість визначається як «ефективність, рентабельність, дохідність підприємства або підприємницької діяльності». Фактори, що впливають на прибуток банку, є багаточисельними, але фактично, прибутковість банку залежить від доходів та витрат. Отже, для отримання правильної відповіді на питання удосконалення методів прибутковості значну роль відіграє дослідження проміжних показників — витрати, дохід, прибуток.

Безпосередньо важливе значення має розрахунок та подальший аналіз показників прибутковості, що дасть змогу оцінити діяльність банку. У практичній діяльності часто використовуються такі методи:

- 1) аналіз динаміки середнього рівня прибутковості за допомогою абсолютних показників;
- 2) аналіз динаміки відносних показників прибутковості;
- 3) факторний аналіз показників прибутковості активів та прибутковості капіталу.

З-поміж найбільш важливих абсолютних показників прибутковості банку можна виділити наступні: процентний дохід, непроцентний дохід, прибуток до оподаткування, чистий прибуток.

Увагу слід звернути на показник «процентного доходу», оскільки його значення загалом дає оцінку прибутковості банку, а якщо розглядати його у динаміці, то, відповідно, це може дати банку широкий діапазон інформації про потребу у зміні процентної ставки, об'єму та структури дохідних активів і зобов'язань.

Дати оцінку рівню прибутковості банку можливо, застосовуючи аналіз

фінансових коефіцієнтів. Згідно з цим аналізом передбачено:

- 1) порівняння фактичної розрахункової величини фінансового коефіцієнта з його нормативним значенням;
- 2) порівняння коефіцієнтів банку з коефіцієнтами конкурентів;
- 3) оцінка коефіцієнтів у динаміці (темп зростання, темп приросту показників).

Проаналізуємо окремо розділи фінансових результатів (доходи, витрати), наведених у таблиці 2.2.

Таблиця 2.2

Фінансові результати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Найменування статті	2016р.	2017р.	2018 р.	Відх. (+,-)	Темп зростання (базовий),%
Доходи комерційного банку					
Процентні доходи, млн.грн	31358	24485	30754	-604	98,1
Комісійні доходи, млн.грн	10365	13211	19590	9225	189,0
Комісійні комерційного банку					
Процентні витрати, млн.грн	29364	18374	14002	-15362	47,7
Комісійні виграти, млн.грн	2205	3017	4402	2197	199,6
Адміністративні та інші операційні витрати, млн.грн	9771	12194	13988	4217	143,2
Результат та прибутковість					
Чистий процентний дохід	1994	6111	16752	14758	840,1
Чистий дохід за виплатами та комісійними	8160	10194	15188	7028	186,1
Чистий прибуток за звітний період, млн.грн	-176238	378	12798	189036	-7,3

ПАТ КБ «Приватбанк» можна охарактеризувати як стійкий, прибутковий банк з динамічно розвиваючими тенденціями.

В діяльності банку простежуються позитивні складові:

- зростання комісійного доходу на 604 млн.грн;
- зменшення процентних витрат на 15362 млн.грн;

Крім динамічного збільшення доходів слід враховувати темпи зміни витрат. Якщо темп зростання витрат перевищує темп зростання доходів це свідчить про

неефективну роботу банку.

У нашому випадку:

- темп зростання процентних доходів $98,1\% >$ темп зростання процентних витрат $47,7\%$;

- темп зростання комісійних доходів $189,0\% <$ темп зростання комісійних витрат $199,6\%$.

Тобто найближчим часом комісійні операції прогнозовано будуть збитковими.

Найбільш важливими доходами банку є доходи процентні та комісійні. В нашому випадку вони займають 90-95% від загальних доходів комерційного банку, тому слід розглянути їх більш детально.

Динаміка процентних, комісійних доходів та витрат банку наведена на рис.2.3

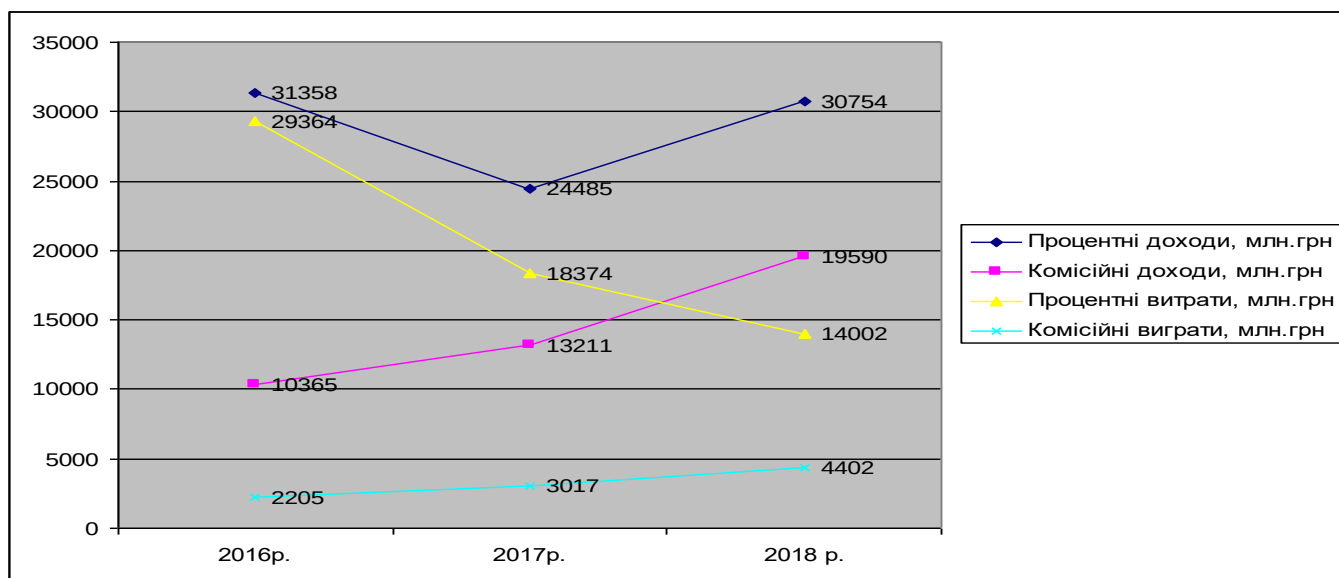

Рис.2.3. Динаміка процентних та комісійних доходів та витрат банку

Найбільша частка процентних доходів комерційного банку припадає на кредити фізичним особам. Питома вага доходу за кредитними операціями фізичних осіб складає $51,8\%$. Доходи від кредитного портфелю фізичних осіб за 3 роки збільшились в 1,8 раза.

Також зростають процентні доходи від кредитів наданих малому та середньому бізнесу, у вартісному виразі зростання склало 682 млн.грн.

Негативний факт скорочення кредитів юридичним особам майже в 13 разів.

В структурі процентних доходів значну питому вагу займають інвестиційні

цінні папери – 23,4 %.

Динаміка основних статей процентних доходів наведена в таблиці 2.3.

Таблиця 2.3

Процентні доходи ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Процентні доходи	2016		2017		2018	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Кредити та аванси фізичним особам	8 866	28,3	11699	47,8	15934	51,8
Інвестиційні цінні папери за СВІСД	0	0,0	0	0,0	6398	20,8
Кредити та аванси юридичним особам	20944	66,8	2839	11,6	1576	5,1
Кредити підприємствам малого та середнього бізнесу (МСП)	430	1,4	471	1,9	1112	3,6
Інвестиційні цінні папери за АС	0	0,0	0	0,0	798	2,6
Заборгованість банків	10	0,0	215	0,9	303	1,0
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	0	0,0	0	0,0	77	0,3
Придбані/створені знецінені кредити	0	0,0	0	0,0	6	0,0
Інвестиційні цінні папери, наявні для продажу	51	0,2	6223	25,4	0	0,0
Інвестиційні цінні папери, що утримуються до погашення	0	0,0	1661	6,8	0	0,0
Інше	128	0,4	1	0,0	0	0,0
<i>Разом процентні доходи за ефективною ставкою відсотка</i>	0	0,0	23109	94,4	26204	85,2
Інвестиційні цінні папери за СВПЗ	0	0,0	0	0,0	4167	13,5
Фінансовий лізинг	929	3,0	1376	5,6	383	1,2
<i>Всього інших процентних доходів</i>	0	0,0	1376	5,6	4550	14,8
Всього процентних доходів	31358	100,0	24485	100,0	30754	100,0

Загальна вартість процентних доходів ПАТ КБ «Приватбанк» зменшилась на 1%. Динаміка основних статей комісійних доходів наведена в таблиці 2.3.

Найбільшу питому вагу у структурі комісійних доходів займають доходи від розрахунково – касових операцій (80-85%).

Найбільш вагомі доходи розрахунково – касових операцій: розрахункові операції – 43,67%, зняття готівки – 22-24%, еквайрінг – 17,9%.

Таблиця 2.3

Комісійні доходи ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Доходи за виплатами та комісійними	2016		2017		2018	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Розрахунково – касові та інкасація	10061	97,07	12 897	97,62	17803	90,88
в т.ч						
розрахункові операції	н/д	-	5 834	44,16	8554	43,67
зняття готівки	н/д	-	3 201	24,23	4325	22,08
касові операції	н/д	-	235	1,78	245	1,25
еквайрінг	н/д	-	2 365	17,90	3514	17,94
міжнародні платіжні системи	н/д	-	1 262	9,55	1165	5,95
Інше	304	2,93	314	2,38	1787	9,12
Всього доходів за виплатами та комісійними	10365	100,00	13211	100,00	19590	100,00

Також важливим етапом аналізу фінансових результатів є детальні та поглиблені дослідження процентних витрат.

Майже 65-80% процентних витрат складають витрати за коштами клієнтів (строковими вкладками та поточними рахунками фізичних осіб). На другому місці за питомою вагою витрати за заборгованістю перед НБУ – 12-17%.

Процентні витрати за борговими цінними паперами, практично відсутні у 2017 та 2018р. Заборгованість перед банками та іншими фінансовими установами з кожним роком зменшуються та складають 0,62% у 2018р.

Динаміка процентних витрат ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

наведена в табл.2.4.

Таблиця 2.4

Процентні витрати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Процентні витрати	2016		2017		2018	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Строкові депозити фізичних осіб	16037	54,61	12051	65,59	9010	64,35
Поточні/розрахункові рахунки	2964	10,09	1793	9,76	2316	16,54
Заборгованість перед НБУ	5253	17,89	2751	14,97	1697	12,12
Строкові депозити юридичних осіб	2434	8,29	1617	8,80	866	6,18
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	615	2,09	136	0,74	87	0,62
Субординований борг	1138	3,88	19	0,10	17	0,12
Власні боргові цінні папери та інші позикові кошти	923	3,14	0	0,00	0	0,00
Інше	0	0,00	7	0,04	9	0,06
Всього процентних витрат	29364	100	18374	100	14002	100

Комісійні витрати мають динамічно зростаючу тенденцію на протязі трьох років. В більшості випадків джерела комісійних витрат: витрати міжнародних платіжних систем, розрахункові операції, касові операції.

Комісійні витрати наведені в таблиці 2.5.

Комісійні витрати за розрахунково-касове обслуговування динамічно зростають з кожним роком. Порівнюючи 2018р. з 2016р. зростання склало 2199 млн.грн; порівнюючи 2017р. з 2016р. абсолютний показник збільшився на 758 млн.грн.

Загальні комісійні витрати зросли майже у 2 рази, на 2197 млн.грн.

Таблиця 2.5

Комісійні витрати ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Витрати за виплатами та комісійними	2016		2017		2018	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Розрахунково – касові операції	2202	99,86	2960	98,11	4401	99,98
в т.ч						
міжнародні платіжні системи	н/д	-	2071	68,64	2969	67,45
розрахункові операції	н/д	-	703	23,30	1240	28,17
касові операції	н/д	-	186	6,17	192	4,36
Інше	3	0,14	57	1,89	1	0,02
Всього витрат за виплатами та комісійними	2205	100,00	3017	100,00	4402	100,00

Найбільші статті адміністративних та інших операційних витрат: витрати, пов'язані з персоналом, відрахування до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб, професійні послуги, витрати щодо резерву під юридичні ризики. Загальний відсоток перелічених витрат складає майже 70% загальних адміністративних витрат.

Адміністративні та інші операційні витрати наведено в таблиці 2.6.

Таблиця 2.6

Адміністративні та інші операційні витрати
ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Адміністративні та інші операційні витрати	2016		2017		2018	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Витрати, пов'язані з персоналом	3 477	35,58	4559	37,39	5729	40,96
Відрахування до Фонду гарантування вкладів фізичних осіб	1468	15,02	1471	12,06	1669	11,93
Професійні послуги	281	2,88	419	3,44	1234	8,82
Витрати щодо резерву під юридичні ризики	15	0,15	1024	8,40	1033	7,38

Продовження таблиці 2.6

Адміністративні та інші операційні витрати	2016		2017		2018	
	млн.грн	%	млн.грн	%	млн.грн	%
Податки, крім податку на прибуток	323	3,31	490	4,02	881	6,30
Оренда	486	4,97	619	5,08	685	4,90
Амортизація приміщень, удосконалень орендованого майна, обладнання та нематеріальних активів	483	4,94	515	4,22	594	4,25
Витрати на комунальні послуги та господарські потреби	405	4,14	453	3,71	566	4,05
Утримання приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання	457	4,68	472	3,87	468	3,35
Поштові витрати та витрати на послуги зв'язку	536	5,49	428	3,51	423	3,02
Охорона	140	1,43	178	1,46	207	1,48
Реклама та маркетинг	86	0,88	60	0,49	125	0,89
Транспортні витрати	115	1,18	126	1,03	120	0,86
Витрати на страхування	675	6,91	362	2,97	44	0,31
Резерви під інші активи	0	0,00	0	0,00	21	0,15
Резерви на інші фінансові активи	101	1,03	814	6,68	0	0,00
Зміни у резервах під зобов'язання кредитного характеру	0	0,00	-66	-0,54	0	0,00
Інше	225	2,30	270	2,21	189	1,35
Всього адміністративних та інших операційних витрат	9771	100,00	12194	100,00	13988	100,00

Порівнюючи 2018р. з 2016р. загальні адміністративні та інші операційні витрати збільшились на 4217 млн.грн (43,2%).

Слід зауважити, що комерційний банк має витрати, які взагалі повинні бути мізерними: поштові витрати та витрати на послуги зв'язку, витрати на комунальні послуги та господарські потреби, оренда. Ці статті витрати не тільки є, а й з кожним роком зростають.

2.3. Аналіз рентабельності комерційного банку

Показники ефективності розраховують за результатами діяльності банку за рік. При розрахунках за квартал чи півріччя показники необхідно приводити до річного рівня.

Основними показниками, які характеризують прибутковість банку, є такі:

- норма прибутку на капітал (рентабельність капіталу);
- рентабельність (прибутковість) активів;
- рентабельність витрат;
- чистий спред;
- чиста процентна маржа;

Ці показники та розглянуті вище коефіцієнти загальної дохідності активів та дохідності процентних активів дають змогу досить повно охарактеризувати діяльність банку з погляду її ефективності.

Норма прибутку на капітал (R_k) характеризує ефективність використання капіталу і розраховується як відношення чистого прибутку (ЧП) до балансового капіталу (K). Даний коефіцієнт показує, скільки чистого прибутку припадає на 1 грн капіталу банку і характеризує економічну віддачу капіталу. У світовій практиці норма прибутку на капітал (ROE) є основним показником ефективності діяльності банку. Норма прибутку на капітал розраховується за формулою:

$$R_k = \frac{\text{ЧП}}{K} \cdot 100\% \quad (2.1)$$

Банк працює ефективно в тому разі, коли значення показника не менше 15 %.

Рентабельність активів (R_a) визначається відношенням чистого прибутку до сукупних активів банку, тобто до ресурсів, що управляються. Даний показник відображає внутрішню політику банку, професіоналізм його менеджерів, які підтримують оптимальну структуру активів і пасивів з погляду доходів і витрат. Тому у світовій практиці багато спеціалістів вважають даний показник (ROA)

найкращим показником для оцінювання ефективності роботи менеджерів банку.

$$R_a = \frac{\text{ЧП}}{A} \cdot 100\% \quad (2.2)$$

Банк ефективно використовує наявні ресурси в тому випадку, коли значення показника не менше 1 %.

Група часткових показників (за типами клієнтів, видами операцій тощо) відношення прибутку до середньої суми активів чи прибутку до середньої суми дохідних активів являє собою значну інформаційну цінність в оцінці результативності виробництва і реалізації окремих послуг і діяльності банку в цілому. Тенденція зростання даних показників забезпечується високою якістю менеджменту, збільшенням операційних ризиків (економічно виправданих чи ні).

Рентабельність витрат (R_v) визначається як відношення прибутку до витрат. Цей показник характеризує рівень віддачі витрат банку й оцінює суму прибутку, що припадає на одиницю витрат.

$$R_v = \frac{\text{ЧП}}{B} \cdot 100\% \quad (2.3)$$

Чистий спред (ЧС) характеризує рівень узгодженості процентної політики банку за кредитними і депозитними операціями. Аналіз чистого спреду пов'язаний із процентною політикою банку, яка відображається у динаміці процентних ставок за активними і пасивними операціями.

Чистий спред — це різниця між середніми процентними ставками, отриманими і сплаченими. За його допомогою визначається необхідна мінімальна різниця між ставками за активними і пасивними операціями, яка дасть змогу банку покрити витрати, але не принесе прибутку (мінімальне значення показника 0). Оптимальне значення показника не менше 1,25 %.

$$\text{ЧС} = \frac{\text{ПД}}{\text{КП}} \cdot 100 - \frac{\text{ПВ}}{\text{ПЗ}} \cdot 100, \quad (2.4)$$

де ПД — процентні доходи за кредитними операціями;

КП — кредитний портфель;

ПВ — процентні витрати за депозитами;

ПЗ — підпроцентні зобов'язання.

Чиста процентна маржа (ЧПМ) дає змогу оцінити здатність банку утворювати чистий процентний дохід, використовуючи загальні активи. До деякої міри можна вважати, що цей показник характеризує ефективність структури активів банку. Чиста процентна маржа обчислюється як відношення чистого процентного доходу (ЧПД) до загальних активів банку (А):

$$\text{ЧПМ} = \frac{\text{ПД} - \text{ПВ}}{\text{А}} \cdot 100, \quad (2.5)$$

де ПД - процентний дохід;

ПВ - процентні витрати.

Аналізуючи чисту процентну маржу, слід брати до уваги її призначення: маржа слугує для покриття витрат банку і ризиків, у тому числі й інфляційного, створення прибутку, покриття договірних угод. Оптимальним значенням показника є 4,5 %. Зменшення процентної маржі сигналізує про загрозу банкрутства. Основними причинами зменшення процентної маржі є: зниження процентних ставок за кредитами; подорожчання ресурсів; скорочення питомої ваги дохідних активів у загальному їх обсязі; хибна процентна політика.

Розраховані показники ефективності банківської діяльності наведені в таблиці 2.7.

Позитивний факт в діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» зростання рентабельності капіталу з 1,6% до 40,68%. Рентабельність активів теж має

динамічно зростаючу тенденцію, порівнюючи 2018р. з 2016р. відносний показник збільшився з -98,04% до 4,6%.

Таблиця 2.7

Показники ефективності банківської діяльності
ПАТ КБ «Приватбанк» за період 2016-2018рр.

Найменування статей	2016р.	2017р.	2018р.
Вихідні дані для розрахунку			
Чистий прибуток, млн.грн	-176238	378	12798
Власний капітал, млн.грн	-26348	23619	31464
Активи, млн.грн	179761	253675	278048
Витрати, млн.грн	9771	12194	13988
Процентний дохід, млн.грн	31358	24485	30754
Процентні витрати, млн.грн	29364	18374	14002
Кредитний портфель, млн.грн	32616	38335	50140
Процентний дохід за кредитами, млн.грн	30240	15009	25020
Процентні витрати за депозитами, млн.грн	21435	15461	12192
Підпроцентні зобов'язання, млн.грн	206109	230056	246584
Розраховані показники			
Рентабельність капіталу, %	(668,89)	1,60	40,68
Рентабельність активів, %	-98,04	0,15	4,60
Рентабельність витрат, %	-1803,68	3,10	91,49
Чистий спред, %	82,32	32,43	44,96
Чиста процентна маржа, %	1,11	2,41	6,02

Тенденції зростання мають показники чистого спреду та чистої процентної маржі. Чистий серед збільшився на 12,53% (порівнюючи 2018р. з 2017р.), чиста процентна маржа на 4,91%.

Виходячи з другого розділу кваліфікаційної роботи можна зробити наступні висновки:

- 1) ПАТ КБ «Приватбанк» активно збільшило свої активи за період 2016-

2018рр. майже на 55%. Причиною динамічного росту цього показника є активна робота банку з кредитним портфелем. Вартість капіталу ПАТ КБ «Приватбанк» збільшилась на 57812 млн.грн. Зростання капіталу здійснюється за рахунок накопиченого прибутку. Активна робота на ринку кредитування забезпечило зростання кредитного портфелю банку на 17524 млн.грн (54%). Вдалі стратегічні заходи ПАТ КБ «Приватбанк» у сфері кредитування дали можливість розширити коло корпоративних клієнтів та збільшити вартість кредитного портфелю корпоративного сектору майже вдвічі. Значними темпами збільшується інвестиційна вартість цінних паперів, порівнюючи 2018р. з 2016р. показник збільшився на 115672 млн.грн (майже вдвічі). ПАТ КБ «Приватбанк» нарощує обсяги залучених коштів, а саме збільшує вартість коштів клієнтів. Порівнюючи 2018р. з 2016р. вартість коштів клієнтів зросла майже втричі

2) В діяльності банку простежуються позитивні складові:

- зростання комісійного доходу на 604 млн.грн;
- зменшення процентних витрат на 15362 млн.грн;

Крім динамічного збільшення доходів слід враховувати темпи зміни витрат. Якщо темп зростання витрат перевищує темп зростання доходів це свідчить про неефективну роботу банку.

У нашому випадку:

- темп зростання процентних доходів $98,1\% >$ темп зростання процентних витрат $47,7\%$;
- темп зростання комісійних доходів $189,0\% <$ темп зростання комісійних витрат $199,6\%$.

Найбільша частка процентних доходів комерційного банку припадає на кредити фізичним особам. Питома вага доходу за кредитними операціями фізичних осіб складає 51,8%. Доходи від кредитного портфелю фізичних осіб за 3 роки збільшились в 1,8 раза.

Також зростають процентні доходи від кредитів наданих малому та середньому бізнесу, у вартісному виразі зростання склало 682 млн.грн.

Негативний факт скорочення кредитів юридичним особам майже в 13 разів.

В структурі процентних доходів значну питому вагу займають інвестиційні цінні папери – 23,4 %.

3) Позитивний факт в діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» зростання рентабельності капіталу з 1,6% до 40,68%. Рентабельність активів теж має динамічно зростаючу тенденцію, порівнюючи 2018р. з 2016р. відносний показник збільшився з -98,04% до 4,6%.

Тенденції зростання мають показники чистого спреда та чистої процентної маржі. Чистий серед збільшився на 12,53% (порівнюючи 2018р. з 2017р.), чиста процентна маржа на 4,91%.

РОЗДІЛ 3

ПІДВИЩЕННЯ ПРИБУТКОВОСТІ КОМЕРЦІЙНОГО БАНКУ ЗА РАХУНОК РОЗВИТКУ БАНКІВСЬКИХ ПОСЛУГ

3.1. Поліпшення управління проблемними активами ПАТ КБ «Приватбанк»

Фахівці виділяють внутрішньобанківські та зовнішні методи управління проблемними активами. Внутрішньобанківські методи управління проблемними активами передбачають раннє регулювання ризик-менеджерів банків на погіршення обслуговування позичальниками кредитів і включають реабілітацію кредитної заборгованості та відновлення можливості позичальників генерувати грошові потоки для обслуговування кредитів. Одним із найефективніших внутрішньобанківських методів роботи з проблемними кредитами є реструктуризація кредитної заборгованості.

Світова практика виробила наступні способи реструктуризації: кредитні канікули, зміна схеми погашення кредиту з класичної на ануїтетну, пролонгація кредиту, конверсія валюти, прощення пені та штрафних санкцій, зниження відсоткової ставки. Дослідження вітчизняної практики реалізації зазначених способів реструктуризації кредитної заборгованості упродовж 2012 – 2017 рр. дає можливість говорити про обмежені можливості застосування банками цих способів.

Аналіз показує, що недоліками внутрішньобанківських методів управління проблемними активами є втрата ліквідності, відволікання істотних фінансових ресурсів від основної діяльності, утримання на балансі банку прогнозованих фінансових втрат за ризиками, обмежена гнучкість застосування [8].

Паралельно із застосуванням внутрішніх методів управління проблемними активами українські банки використовують такі ефективні зовнішні методи управління проблемними кредитами як передача їх в управління третій особі (колектору) та продаж їх непов'язаній фінансовій компанії на умовах факторингу. Це дозволяє не збільшувати обсяги резервів під проблемні кредити, зменшувати обсяги

операційних та виробничих витрат.

Зарубіжний досвід свідчить, що ефективно розв'язати проблему управління проблемними активами банків на пізніх стадіях роботи із заборгованістю можна також шляхом передачі (продажі) проблемних активів пов'язаній фінансовій компанії на засадах оптимізації балансу (SPV onshore / offshore).

Компанії SPV – це фінансові організації спеціалізованого призначення, основна мета яких полягає у викупі у неплатоспроможних банків проблемних активів, заставного забезпечення та відновленні їх платоспроможності після реалізації пулу проблемних активів за договірною ціною. Впровадження кращого світового досвіду передачі проблемних активів пов'язаній фінансовій компанії через механізм SPV - onshore передбачає частковий переказ проблемних кредитів юридичній особі, яка відокремлена від банку та не консолідується на його рівні . Альтернативним є механізм продажу проблемних активів із частковим їх фінансуванням на принципах SPV - offshore за участі капіталу інвестора. Перевагами реалізації такого механізму є повна участь банку у розподілу прибутку за кредитним портфелем, поліпшення ідентифікації, оцінювання та регулювання кредитних ризиків портфеля тощо.

Фахівці виділяють наступні основні переваги та недоліки вказаних методів управління проблемними кредитами (таблиця 3.1)

Описані методи стосуються зменшення питомої ваги проблемних активів для окремого банку і являються децентралізованими.

У період фінансової кризи важливим є централізована підтримка держави банківської системи. Централізований спосіб передбачає створення державою спеціалізованої установи з викупу та управління проблемними активами всієї банківської системи. У цьому випадку проблемні активи обмінюються на боргові зобов'язання уряду. Процедура викупу проблемних активів банківських установ у Чилі, Угорщині, Польщі здійснювали безпосередньо центральні банки, а в Чехії, США, Мексиці, Південній Кореї – агентства з реструктуризації, При цьому застосовувалося часткове, або повне придбання проблемних активів банків.

Таблиця 3.1

**Порівняльна характеристика методів управління
проблемними активами комерційного банку**

Методи та критерії	Бухгалтерський облік	Достатність капіталу	Ліквідність	Ефективність управління	Прибутковість портфеля
Передача проблемних активів в управління в третій особі (колектору)	Проблемні активи залишаються на балансі банку, відображення збитків у фінансовій звітності банку	Вплив незначний	Незначне поліпшення ліквідності за рахунок повернення кредитів	Оплата послуг колектора	Розподіл участі у прибутку за портфелем
Продаж проблемних активів непов'язаній фінансовій компанії на умовах факторингу	Поліпшення структури кредитного портфеля, реалізація збитків у фінансовій звітності банку	Істотне зменшення тиску на регулятивний капітал	Швидке зростання ліквідності	Вивільнення внутрішніх ресурсів банку на інші цілі, відсутність операційних витрат	Відсутність участі у розподілі прибутку за портфелем, суттєва знижка при продажу
Передача/ продаж проблемних активів пов'язаній фінансовій компанії (SPV onshore/offshore)	Передбачає оптимізацію структури балансу банку	Зменшення тиску на регулятивний капітал	Не передбачає збільшення ліквідності	Вищий рівень віддачі за проблемними активами, економія внутрішніх ресурсів банку	Розподіл участі у прибутку за портфелем, істотні втрати при продажу

Одним можливих із варіантів вирішення проблеми токсичних активів банківської системи є створення «поганого» банку. Термін «поганий» банк вперше з'явився у практиці у 1988 році, коли американський Меллон Банк перемістив свої «погані» позики у сфері енергетики та нерухомості в Грант Стріт Нешенел Бенк (GSNB) і продовжував здійснювати прибуткову діяльність. GSNB, в свою чергу було ліквідовано на протязі семи років без необхідності додаткових капіталовкладень.

Найуспішнішим досвідом створення державного «поганого» банку виявився шведський досвід. Для подолання масштабної банківської кризи восени 1992 року шведи створили спеціалізовану державну установу – Securum, яка викупувала проблемні банківські активи і брала на себе подальшу турботу про них.

Головним її завданням було поновлення кредитування. Розподіл банків на «хороші» і «погані» давав змогу повернути перші до нормальної діяльності, щоб потім уряд міг їх продати, виручивши значні кошти. Завдання Securum полягало в тому, щоб повернути платникам податків якомога більше грошей із прийнятих нею у Nordbanken проблемних банківських активів на суму понад 12 млрд. дол. США, куплених із дисконтом. Nordbanken зміг провести реструктуризацію і до 1995 року став одним із найприбутковіших банків Швеції. Securum до 1994 року рефінансувала більшість «поганих» активів і в 1997 році припинив діяльність.

Характерною ознакою шведської моделі є наявність незалежної ради з оцінки активів, що забезпечує прозорість цього процесу. За підрахунками економіста Емре Ергунгора, шведському «поганому» банку вдалося повернути близько третини вартості «токсичних» активів.

В Німеччині для скорішого подолання наслідків фінансової кризи 2008-2009 рр. впровадили модель «полегшеного варіанту «поганого банку» («bad bank light»), коли держава скуповує високо ризикові активи, а банки відшкодовують можливі збитки в довгостроковій перспективі. Як вважають німецькі експерти, «полегшений варіант «поганого банку» - кращий варіант, ніж просто «поганий банк», оскільки державі не треба терміново робити термінових ресурсних вливань, щоб забезпечити ліквідність банку, натомість 40-50 років вона одержує частину банківського прибутку як компенсацію.

Україна також розробляє нормативну базу по створенню «поганого» (санаційного) банку. У липні 2009 р. були прийняті зміни до закону « Про банки і банківську діяльність» одним із нововведень було введення нової статті про санаційний банк. Згідно цієї статті Кабінет міністрів України за поданням Національного банку України, узгодженим із Комітетом Верховної Ради України з питань фінансів і банківської діяльності, має право створити санаційний банк, який не є учасником Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Основним завданням санаційного банку є захист інтересів вкладників (кредиторів) банків. Але з того часу створення санаційного банку в реальній площині не відбувається. Зволікання зі створення такого банку буде потребувати в подальшому збільшення витрат

бюджетних коштів. Про це свідчить порівняльний досвід Швеції і Чилі. Так, якщо, рівень прострочення у Швеції в 1991 році – в розпал національної банківської кризи – становив близько 12%, а в загальні фінансові витрати на вирішення цієї проблеми не перевищили 5%, то у Чилі, де уряд тягнув час зі створенням «поганого» банку, при простроченні в 25% фіскальні витрати на вирішення проблеми «поганих» боргів сягнули близько 43-44% .

Деякі українські фахівці негативно відносяться до переведення непрацюючих активів до санаційного банку в Україні, тому що це обтяжуватиме державний бюджет та платників податків і водночас поставить під загрозу захист прав вкладників, посилить недовіру до державної політики, спричинить невдоволення у суспільстві. Спроба вирішити проблеми непрацюючих активів за допомогою санаційного банку знівелює зусилля запровадити ефективний механізм роботи з нежиттєздатними банками в Україні та призведе до значних втрат державного бюджету. Тому вони пропонують вирішувати проблему непрацюючих активів не за допомогою санаційного банку, а через компанії управління активами, що можуть створюватись за рахунок, як державних, так і приватних коштів.

Повчальним у цьому плані є досвід Республіки Казахстан. За ініціативою Міністерства фінансів Казахстану у 2008 році засновано Фонд стресових активів, метою якого є поліпшення якості кредитного портфеля казахських банків. Фонд викупує сумнівні активи банків (тобто активи, під впливом макроекономічних, ринкових та інших факторів схильні до суттєвого впливу ризиків, зокрема кредити надані під заставу нерухомості та землі) і в подальшому управляє ними.

Придбання активів здійснюється за балансовою вартістю, в якій враховується обсяг створених резервів, із врахуванням дисконту. Викуп сумнівних активів дає можливість вивільнити активи банків від низьколіквідних активів і змушує їх визнавати свої збитки .

Вельми поширена практика викупу «поганих» активів банків-невдах державними компаніями управління активами в Китаї. Для стабілізації своїх провідних банків уряд КНР через державні компанії управління активами інвестує в них солідні суми, поки банки не стануть привабливими для приватних інвесторів.

Водночас за такої схеми проблемні банки не набувають навичок управління «поганими» кредитами, які передають до компанії з управління активами – тепер це завдання компанії з управління активами, а не банків.

Створені, для скорішого подолання наслідків світової фінансової кризи 1997 - 1998 рр., державні компанії з управління проблемними активами в Малайзії (Данахара) та Кореї (Камсо) показали свою високу ефективність.

Функціонування компаній з управління проблемними активами можливо не тільки за рахунок державних коштів, але й з залученням приватних коштів. Так, у березні 2009 р. Міністерство фінансів США оприлюднило програму з очищення банківських балансів від проблемних кредитних активів – Pablik – Private Investmen Program, згідно з якою в банків куплятимуть проблемні кредити і цінні папери, пов'язані з іпотечним ринком. Банки продають пули таких активів приватно – державним фондам, які залучатимуть інвесторів.

На наш погляд необхідно частину прострочених кредитів розмірі ПАТ КБ «Приватбанк» передати в управління третій особі (колектору, факторинговій компанії).

Юридичною мовою це називається договір факторингу (ст. 1077 ЦК України), коли право вимагати борг переходить до 3-го особи. Однак і тут виникає суперечка: Нацкомфінслуг вважає, що передачу прав вимоги не можна вважати законним, вона не підпадає під поняття факторингу, крім того, суперечить пп.2 п.1 Розпорядження Держфінпослуг №231/2009. Неправомірність продажу боргу по відношенню до фізичних осіб підтримав і Вищий адміністративний суд України. Однак прецедент не є джерелом права в Україні, а всього лише рекомендацією, тому поки продаж боргу можна вважати законним.

Пропонуємо продати частину проблемних кредитів у розмірі 122208 млн.грн (50% прострочених кредитів) ПАТ КБ «Приватбанк» комерційним банкам, які мають право здійснювати факторингові операції. Характеристика факторингових операцій банків наведена в таблиці 3.2.

Таблиця 3.2

Характеристика факторингових операцій банків

Банк	Винагорода банку за кредитне обслуговування, %	Процентна ставка факторингу, %	Авансований платіж
Райффайзен Банк Аваль	0,6	61-90 дн. - 6,25%	До 90%
Укрощбанк	0,8	61-90 дн. - 6,45%	До 90%
Альфа - Банк	0,5	61-90 дн. – 6,0%	До 90 %

Таким чином отримаємо наступні результати (таблиця 3.3).

Загальні витрати в результаті передачі прострочених кредитів в управління третіх осіб – 7811,1 млн.грн, в тому числі в розрізі банків:

- Райффайзен Банк Аваль - 2607,104 млн.грн;
- Укрощбанк - 2708,944 млн.грн;
- Альфа – Банк - 2495,08 млн.грн.

Таблиця 3.3

Розрахунок факторингу для проблемних кредитів ПАТ КБ «Приватбанк»

Показники	Сума прострочених кредитів, млн. грн	Авансовий платіж (90%), млн.грн	Залишок суми, млн.грн	Витрати на кредит, млн.грн	Винагорода банку (за 3 місяці), млн.грн	Всього витрат, млн.грн
Райффайзен Банк Аваль	40736	36662,4	4073,6	2546	61,104	2607,104
Укрощбанк	40736	36662,4	4073,6	2627,472	81,472	2708,944
Альфа – Банк	40736	36662,4	4073,6	2444,16	50,92	2495,08
Разом	122208	109987	12221	7617,6	193,5	7811,1

В результаті аналізу періодичних видань нами розглянуто основні внутрішні та зовнішні методів управління проблемними активами комерційного банку. В результаті виділення основних позитивних та негативних рис цих методів запропоновано продати частину проблемних кредитів у розмірі 122208 млн.грн

(50% прострочених кредитів) ПАТ КБ «Приватбанк» на основі найбільш успішного методу - передачі проблемних активів в управління третій особі (факторинг).

Для реалізації факторингової операції на наш погляд необхідно задіяти декілька третіх юридичних осіб : Райффайзен Банк Аваль, Укросцбанк, Альфа – Банк.

В результаті отримаємо загальні витрати у розмірі – 7811,1 млн.грн, в тому числі в розрізі банків: - Райффайзен Банк Аваль - 2607,104 млн.грн; Укросцбанк - 2708,944 млн.грн; Альфа – Банк - 2495,08 млн.грн.

За допомогою операції факторингу ПАТ КБ «Приватбанк» отримає фінансові ресурси у вигляді авансового платежу у розмірі 109987 млн.грн.

3.2. Розвиток нетрадиційних послуг ПАТ КБ «Приватбанк» за рахунок депозитарної діяльності

ПАТ КБ «Приватбанк» пропонує скористатися індивідуальними банківськими сейфами для надійного зберігання грошових коштів, цінних паперів, документів, ювелірних виробів, предметів мистецтва та інших цінностей.

Депозитарні сейфи розміщуються в спеціально обладнаному сховищі, яке задовольняє всі потреби безпеки та конфіденційності. Банк гарантує контроль доступу до вмісту сейфа виключно Клієнта та уповноважених їм осіб.

У разі укладення тристороннього договору оренди Ви зможете відвідувати скриньку тільки спільно зі своїм партнером.

Договір на оренду банківського депозитарного сейфу може бути укладений і від імені юридичної особи із зазначенням співробітників – довірених осіб, які мають право доступу, в картці із зразками підписів.

Банк гарантує таємницю відомостей про клієнта і проведених ним операціях.

Не секрет, що перші асоціації, які викликає словосполучка “надійний банк” – це не широкий перелік послуг, не усмішливі і уважні співробітники і привабливий інтер’єр, а саме важкі металеві двері, що закривають банківський сейф, і з

максимальною надійністю зберігаючи різні цінності не лише від крадіжок, але і надзвичайних випадків, і що роблять покупку нерухомості безпечнішою операцією.

До причин, що спонукають клієнтів фінансових установ звернутися за такою послугою, як оренда банківського сейфа, можна віднести:

- банківський депозитарій зберігає не лише грошові кошти, але і цінні папери, і дана послуга стає все більше популярною останнім часом;

- операції з нерухомістю часто вимагають передачі крупних сум грошових коштів, і найбільш надійним способом такої передачі, якою обов'язково супроводиться

- купівля-продаж нерухомості, що дозволяє гарантувати безпеку і покупця, і продавця, є оренда банківського сейфа;

- найбільш надійним місцем зберігання різних цінностей таких як предмети антикваріату, ювелірні вироби, колекції старовинних монет і інші коштовні колекції, також є банківський сейф. Оптимальний клімат, що зберігається в приміщеннях банку, що охороняються, також сприяє збереженню антикваріату в повному збереженні.

Банківський депозитарій – це надання банківських сейфів в оренду юридичним та фізичним особам для зберігання цінних речей.

Депозитарний договір має містити наступні значні умови:

- цілковите визначення предмету договору: надання послуг по зберіганню цінностей;

- порядок передачі депонентом депозитарію інформації о розпорядженні депонованими у депозитарії цінностями;

- строк дії договору;

- розмір та порядок сплати послуг депозитарію, оговорених в договорі;

- форму та періодичність звітності депозитарію перед депонентом;

- обов'язки депозитарію.

Документи які необхідні для укладання договору:

Для резидентів:

- паспорт громадянина України;

- ідентифікаційний номер.

Для нерезидентів:

- закордонний паспорт;
- документи про підтвердження походження грошей;
- ідентифікаційний номер, якщо нерезидент є платником податків на території України.

Після укладання договору про оренду сейфа на будь-який термін Ви отримуєте у своє розпорядження ексклюзивні два ключі і повне право класти в сейф Ваші речі, крім радіоактивних і наркотичних речовин, отрут і т.п. Доступ до сейфу здійснюється в будь-який зручний для клієнта час протягом операційного дня банку. Оплата послуг банку за надання в тимчасове користування індивідуального сейфу здійснюється за весь період оренди. Послуги можуть оплачуватися готівкою або у безготівковій формі. Після закінченню терміну договору на оренду сейфів задаток за ключі повертається при умові повернення комплекту ключів.

Виробник сейфів(SLK-70) компанія “KASO” (Фінляндія). Біля половини банків Європи використовують сейфи виробництва цієї компанії. Розміри сейфів від 45х30х6 до 45х30х30. Розміщуються такі сейфи в спеціальному сховищі, обладнаному залізними дверима та ґратами. В приміщення сховища мають доступ тільки особи з регламентованим доступом, а саме приміщення забезпечено найсучаснішою системою сигналізації.

Ціни виробника:

- сейф розміром 45х30х6 – 4900 грн.,
- сейф розміром 45х30х7,5 – 5800 грн.,
- сейф розміром 45х30х10 – 6200 грн.,
- сейф розміром 45х30х20 – 7380 грн.,
- сейф розміром 45х30х30 – 8400 грн..

Пропозиція створити в м. Мелітополі депозитарний відділ ПАТ КБ «Приватбанк», тобто придбати 100 штук депозитарних сейфів та здавати їх у оренду юридичним та фізичним особам. Розрахунки проекту наведені у таблиці 3.4.

Для здійснення депозитарної діяльності банку необхідно придбати 100 депозитарних сейфів, по 20 штук кожного виду. Аналізуючи данні таблиці 3.4 ми бачимо, що загальна вартість придбання складає 653600 гривень.

Таблиця 3.4

Витрати на придбання депозитарних сейфів “KASO”

Сейфи за розмірам	Кількість,шт.	Ціна одного сейфу,грн	Загальна ціна,грн
45x30x6	20	4900	98000
45x30x7,5	20	5800	116000
45x30x10	20	6200	124000
45x30x20	20	7380	147600
45x30x30	20	8400	168000
Разом	100	32680	653600

Крім цього необхідно придбати приміщення вартістю 240000 гривень

Для того щоб розрахунку терміну окупності нам необхідно встановити тарифи на користування кожного сейфу. Ці данні наведені у таблиці 3.5 за прикладом головного офісу банку.

Оренда депозитного сейфу не менше 7 діб.

Тарифи вказані з урахуванням ПДВ.

Задаток за ключі - 1 000,00 грн

Обумовленість економічних явищ і процесів причинним зв'язком потребує від аналізу вивчення факторів, що викликають зміни тих чи інших показників. За допомогою аналізу установлюються найсуттєвіші факторні показники, які впливають на зміни результатів діяльності банку. Виявлення і вимірювання взаємозв'язку між показниками, що аналізуються, забезпечує комплексне, органічно взаємозв'язане дослідження роботи комерційного банку.

Таблиця 3.5

Динаміка тарифів на оренду сейфів.

Роки	2019			2020			2021			Абсолютне відхилення		
Розмір сейфа	1 доба	1 місяць	12 місяців	1 доба	1 місяць	12 місяців	1 доба	1 місяць	12 місяців	1 доба	1 місяць	12 місяців
45х30х6	9,6	288	3456	11,7	351	4212	12,5	375	4500	2,9	87	1044
45х30х7,5	12	360	4320	14	420	5040	15,4	462	5544	3,4	102	1224
45х30х10	14,4	432	5184	15,6	468	5616	18,7	561	6732	4,3	129	1548
45х30х20	16,8	504	6048	18,7	561	6732	19,8	594	7128	3	90	1080
45х30х30	19,2	576	6912	21,3	639	7668	25,3	759	9108	6,1	183	2196

Аналізуючи данні таблиці 3.5 ми бачимо, що тариф на оренду сейфу розміром 45х30х6 за 12 місяців у 2021 року порівняно з 2019 роком збільшиться на 290 гривень; сейфу розміром 45х30х7,5 – на 340 гривень; 45х30х10 – на 190 гривень; 45х30х20 – на 180 гривень; 45х30х30 – на 130 гривень.

Прогнозований прибуток від впровадження депозитарної діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» у м. Мелітополі наведено в табл. 3.6

Таблиця 3.6

Прогнозований прибуток від впровадження депозитарної діяльності
ПАТ КБ «Приватбанк» у м. Мелітополі

Сейфи за розмірам	2019	2020	2021	Абсолютне відхилення,(+;-)	Темп росту, %
Прибуток від оренди сейфів					
45х30х6	69120	84240	90000	20880	130,2
45х30х7,5	86400	100800	110880	24480	128,3
45х30х10	103680	112320	134640	30960	129,9
45х30х20	120960	134640	142560	21600	117,9
45х30х30	138240	153360	182160	43920	131,8
Разом	518400	585360	660240	141840	127,4

Аналізуючи данні таблиці 3.13 бачимо, що прогнозований прибуток у 2021 році порівняно з 2019 роком збільшиться на 141840 гривень або на 127,4%.

3.3. Розвиток лізингових платежів ПАТ КБ «Приватбанк»

На сьогодні в економічній літературі немає єдиного міжнародно визнаного визначення поняття «лізинг» (від англ. to lease — брати в оренду, наймати). Це обумовлено як складним змістом цього терміна, так і відмінностями в законодавстві, системах звітності й оподаткування в різних країнах.

Можна виокремити такі визначальні риси лізингу:

- строк лізингу майна порівнянний з періодом амортизації цього майна;
- тип лізингового (орендованого) майна визначається лізингоодержувачем (орендарем);
- наявність в угоді посередника, який бере на себе зобов'язання власника майна;
- визначеність усієї лізингової операції домовленістю з майбутнім лізингоодержувачем про оренду майна на певних умовах;
- періодична, але гнучка виплата лізингових платежів;
- можливість викупу лізингового майна.

Законодавчою базою операцій з лізингу в Україні є Закони «Про фінансовий лізинг», та положення НБУ «Про кредитування»

Закон України «Про фінансовий лізинг» дає таке визначення лізингу: «Лізинг — це підприємницька діяльність, яка спрямована на інвестування власних чи залучених фінансових коштів і полягає в наданні лізингодавцем у виключне використання на визначений строк лізингоодержувачу майна, що є власністю лізингодавця або набувається ним у власність за дорученням і погодженням з лізингоодержувачем у відповідного продавця майна за умови сплати лізингоодержувачем лізингових платежів».

Основними елементами лізингової операції є: об'єкти лізингу, суб'єкти лізингу, строки лізингу, лізингові платежі.

Об'єктом лізингу, як визначено ст. 2 Закону України «Про фінансовий лізинг», може бути будь-яке нерухоме та рухоме майно, що може бути віднесене до основних фондів відповідно до законодавства, у тому числі продукція, вироблена державними підприємствами, майно, не заборонене у вільному обігу на ринку і щодо якого немає обмежень про передачу його в лізинг.

Суб'єкти лізингу: лізингові фірми та компанії (лізингодавці), виробничі (промислові та сільськогосподарські), торговельні та транспортні підприємства і населення (лізингоодержувачі), постачальники об'єктів угоди — виробничі (промислові та торговельні) компанії.

Згідно Закону України «Про фінансовий лізинг» лізингові платежі включають:

- а) суму, яка відшкодовує частину вартості предмета лізингу;
- б) платіж як винагороду лізингодавцю за отримане у лізинг майно;
- в) компенсацію відсотків за кредитом;
- г) інші витрати лізингодавця, що безпосередньо пов'язані з виконанням

договору лізингу [31,32,37,42].

Загальна сума лізингових платежів розраховується за такою формулою:

$$\text{ЛП} = \text{AB} + \text{ПК} + \text{KB} + \text{ДП} + \text{ПДВ}, \quad (3.1)$$

де

ЛП – загальна сума лізингових платежів, грн.;

AB – сума амортизаційних відрахувань, грн.;

ПК – плата за кредитні ресурси, які використовуються лізингодавцем на придбання лізингового майна, грн.;

KB – компенсаційна винагорода лізингодавцю за надане майно в користування за лізинговим договором, грн.;

ДП – плата за додаткові послуги лізингоодержувачу, що передбачені лізинговим договором, грн.;

ПДВ – податок на додану вартість, грн.

Компенсаційна винагорода розраховується двома способами:

$$\text{KB} = \text{БВ} * \text{Р} / 100, \quad (3.2)$$

Де

Р – ставка компенсаційної винагороди річних від невідшкодованої вартості майна, %;

БВ – балансова вартість лізингового майна, грн.;

або

$$\text{KB} = (\text{ЗВп} + \text{ЗВк}) / 2 * \text{Скв} / 100, \quad (3.3)$$

Де

ЗВп і ЗВк – залишкова вартість майна, відповідно, на початок і кінець року, грн.;

Скв – ставка компенсаційної винагороди лізингодавцю, яка встановлюється в процентах від середньої залишкової вартості лізингового майна, % .

Розрахунок компенсаційної винагороди доречно проводити за наступними формулами:

$$KB = BV \cdot (P - DK) / 100, \quad (3.4)$$

Або

$$KB = (ЗВп + ЗВк) / 2 \cdot (Скв - DK) / 100, \quad (3.5)$$

де ДК – державна компенсація.

Державна компенсація може бути від 0 до 100 % ставки компенсаційної винагороди.

Розрахуємо лізингові платежі за наступними умовними даними: відповідно до умов договору фінансового лізингу сільськогосподарське підприємство придбало в лізинг сівалку Horsh Агро-Союз АТД – 9.35, вартість техніки, переданої в лізинг, складає – 657,12 тис. грн., крім того ПДВ – 131,42 тис. грн., всього на суму – 788,54 тис. грн.

Відповідно до Постанови Кабінету Міністрів України «Про порядок використання коштів державного бюджету, що спрямовуються на придбання вітчизняної техніки і обладнання для агропромислового комплексу на умовах фінансового лізингу та заходи за операціями фінансового лізингу» техніка надається у фінансовий лізинг за умови внесення лізингоодержувачем попереднього платежу,

що становить не менше як 10% вартості техніки, на який не нараховується лізинговий платіж у частині винагороди лізингодавцю.

За даними розрахунків попередня оплата буде становити 118,28 тис. грн. (попередній лізинговий платіж у частині відшкодування вартості предмета лізингу, що в подальшому передається в лізинг, у розмірі 15 %).

В табл. 3.7 наведено розрахунок лізингових платежів.

Таблиця 3.7

Розрахунок лізингових платежів

Дата оплати лізингових платежів	Балансова вартість на початок звітного періоду, тис.грн	Лізингові платежі, тис.грн	Компенсаційна винагорода лізингодавцю за передану в лізинг техніку з невідшкодованої вартості, тис.грн	Всього лізингових платежів за користування технікою, що підлягають оплаті, тис.грн
01.09.2019	670,26	0	0	0
01.09.2020	574,51	95,75	46,92	142,67
01.09.2021	478,76	95,75	40,22	135,97
01.09.2022	383,01	95,75	33,51	129,26
01.09.2023	287,26	95,75	26,81	122,56
01.09.2024	191,51	95,75	20,11	115,86
01.09.2025	95,76	95,75	13,41	109,16
01.09.2026	0	95,75	6,70	102,46
Всього	*	670,26	187,88	857,94
Всього лізингових платежів з урахуванням попередньої оплати	*			976,22

Згідно з проведеними розрахунками встановлено, що загальна сума лізингових платежів складатиме 976,22 тис. грн. (включаючи попередню оплату), що істотно перевищує вартість техніки.

Використовуючи формулу проведемо розрахунок компенсаційної винагороди за умови зменшення її ставки, яка сплачується щорічно лізингодавцю за передану в лізинг техніку з невідшкодованої вартості з 6 % до 1 % (табл. 3.8) та вартості лізингових платежів (табл. 3.9).

Таблиця 3.8

Розрахунок компенсаційної винагороди

Період	Середнє значення вартості майна ((Звп+Звк / 2), тис.грн	Компенсаційна винагорода лізингодавцю за передану в лізинг техніку з невідшкодованої вартості з урахуванням державної компенсації					
		6%, тис.грн	5%, тис.грн	4%, тис.грн	3%, тис.грн	2%, тис.грн	1%, тис.грн
01.09.2020	622,39	6,22	12,45	18,67	24,9	31,12	37,34
01.09.2021	526,64	5,27	10,53	15,8	21,07	26,33	31,6
01.09.2022	430,89	4,31	8,62	12,93	17,24	21,54	25,85
01.09.2023	335,14	3,35	6,70	10,05	13,41	16,76	20,11
01.09.2024	239,39	2,39	4,79	7,18	9,58	11,97	14,36
01.09.2025	143,64	1,44	2,87	4,31	5,75	7,18	8,62
01.09.2026	47,88	0,48	0,96	1,44	1,92	2,39	2,87

Таблиця 3.9

Вартість лізингових платежів при використанні державної компенсації

Період	Загальна вартість лізингових платежів з урахуванням державної компенсації					
	6%, тис.грн	5%, тис.грн	4%, тис.грн	3%, тис.грн	2%, тис.грн	1%, тис.грн
01.09.2020	101,97	108,2	114,42	120,65	126,87	133,09

Продовження таблиці 3.9

Період	Загальна вартість лізингових платежів з урахуванням державної компенсації					
	6%, тис.грн	5%, тис.грн	4%, тис.грн	3%, тис.грн	2%, тис.грн	1%, тис.грн
01.09.2021	101,02	106,28	111,55	116,82	122,08	127,35
01.09.2022	100,06	104,37	108,68	112,99	117,29	121,6
01.09.2023	99,1	102,45	105,8	109,16	112,51	115,86
01.09.2024	98,14	100,54	102,93	105,33	107,72	110,11
01.09.2025	97,19	98,62	100,06	101,5	102,93	104,37
01.09.2026	96,24	96,72	97,2	97,68	98,15	98,63
Всього з урахуванням попередньої оплати	812,00	835,46	858,92	882,41	905,83	929,29

Таким чином, аналізуючи результати розрахунків табл. 3.7,3.8,3.9 робимо висновок, що при застосуванні державної компенсації на рівні 1 % загальна вартість лізингових платежів становитиме 929,29 тис. грн. (включаючи попередню оплату) і при цьому відбувається зменшення предмету лізингу на 46,93 тис. грн. (4,81 %), а при умові збільшення державної компенсації до 6 %, здешевлення предмету лізингу досягне рівня 164,22 тис. грн. (16,82 %).

Лізинг на сьогодні є однією з найпривабливіших та гнучких форм фінансування технічного переозброєння сільськогосподарських підприємств. Але обмеженість кола платоспроможних лізингоодержувачів, здатних своєчасно виплачувати лізингові платежі, являється головною причиною гальмівного розвитку лізингу в аграрному секторі економіки України.

Основним чинником, який може підвищити розвиток лізингу, є державне регулювання, яке акцентуватиме увагу не тільки на правовому забезпеченні лізингової діяльності та фінансуванні лізингових компаній (оскільки державне фінансування лізингових компаній полегшення в процесах придбання

сільгосптехніки для сільгоспвиробників не приносить), а на лізингових платежах, шляхом оптимізації ставки компенсаційної винагороди лізингодавцю за допомогою щорічної державної компенсації, що позитивно вплине на всіх учасників лізингової угоди (виробника, лізингової компанії, держави та лізингоодержувача).

Пропонуємо банку ПАТ КБ «Приватбанк» надавати в лізинг сільськогосподарську техніку (сівалки різних типів). В результаті отримаємо наступне (таблиця 3.10)

Таблиця 3.10

Розрахунок результатів надання лізингових послуг банком
ПАТ КБ «Приватбанк» сільськогосподарським товаровиробникам

Показники	Значення
Придбання сівалок сільськогосподарськими підприємствами (середнє значення за 2013-2019рр.), шт	2168
Еталонна вартість сільськогосподарської техніки (сівалка Horsh Агро-Союз АТД), тис.грн	788,54
Лізингові платежі (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) з урахуванням державної компенсації, тис грн	812
Компенсаційна винагорода лізингодавцю (комерційному банку) за передану в лізинг техніку з невідшкодованої вартості з урахуванням державної компенсації 6%) (сівалка Horsh Агро-Союз АТД), тис.грн	23,46
Плануєма вартість лізингових платежів банку від сільськогосподарської техніки, тис.грн	1760416
Загальна компенсаційна винагорода лізингодавцю (комерційному банку) за передану в лізинг техніку, тис.грн	50861,28

В результаті надання лізингових послуг сільськогосподарським товаровиробникам ПАТ КБ «Приватбанк» отримає компенсаційну винагороду у розмірі 50861,28 тис.грн.

Виходячи з вищезгаданого можна зробити наступні висновки до третього розділу кваліфікаційної роботи:

1) Запропоновано банку ПАТ КБ «Приватбанк» надавати в лізинг сільськогосподарську техніку (сівалки різних типів). В результаті отримаємо наступні результати

- придбання сівалок сільськогосподарськими підприємства – 2168 шт;
- еталонна вартість сільськогосподарської техніки (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) - 788,54тис.грн;
- лізингові платежі (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) з урахуванням державної компенсації - 812тис грн;
- компенсаційна винагорода лізингодавцю (комерційному банку) за передану в лізинг техніку з невідшкодованої вартості з урахуванням державної компенсації 6%) (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) - 23,46тис.грн;
- плануєма вартість лізингових платежів банку від сільськогосподарської техніки - 1760416тис.грн

В результаті надання лізингових послуг сільськогосподарським товаровиробникам ПАТ КБ «Приватбанк» отримає компенсаційну винагороду у розмірі 50861,28 тис.грн.

2) Запропоновано створити в м. Запоріжжя депозитарний відділ ПАТ КБ «Приватбанк», тобто придбати 100 штук депозитарних сейфів та здавати їх у оренду юридичним та фізичним особам.

Для здійснення депозитарної діяльності банку необхідно придбати 100 депозитарних сейфів, по 20 штук кожного виду. Крім цього необхідно придбати приміщення вартістю 240000 гривень

Прибутки, які отримає комерційний банк від здійснення депозитарної діяльності наступні: 1 рік – 518400 грн, 2 рік – 585360 грн, 3 рік – 660240 грн

3) В результаті аналізу періодичних видань нами розглянуто основні внутрішні та зовнішні методів управління проблемними активами комерційного банку. В результаті виділення основних позитивних та негативних рис цих методів запропоновано продати частину проблемних кредитів у розмірі 122208 млн.грн (50% прострочених кредитів) ПАТ КБ «Приватбанк» на основі найбільш успішного методу - передачі проблемних активів в управління третій особі (факторинг).

Для реалізації факторингової операції на наш погляд необхідно задіяти декілька третіх юридичних осіб : Райффайзен Банк Аваль, Укросцбанк, Альфа – Банк.

В результаті отримаємо загальні витрати у розмірі – 7811,1 млн.грн, в тому числі в розрізі банків: - Райффайзен Банк Аваль - 2607,104 млн.грн; Укросцбанк - 2708,944 млн.грн; Альфа – Банк - 2495,08 млн.грн.

За допомогою операції факторингу ПАТ КБ «Приватбанк» отримає фінансові ресурси у вигляді авансового платежу у розмірі 109987 млн.грн.

ВИСНОВКИ

Узагальнюючи викладені положення дипломної роботи можна зробити наступні висновки:

1) Прибутковість банку відіграє важливу роль у діяльності банків. Всебічна і чітка оцінка прибутковості банку дає можливість отримати максимум інформації для аналізу фінансової стійкості банку. Дана оцінка викликана необхідністю одержання більш чіткого та об'єктивного висновку щодо фінансового стану та перспектив розвитку банку як для його клієнтів, вкладників, кредиторів, так і для центрального банку країни, який здійснює постійний нагляд за діяльністю банківських установ. Ефективне управління банківською прибутковістю, її достовірна оцінка і об'єктивний аналіз сприятиме досягненню стратегічних і тактичних фінансових цілей банку.

Головним фактором прибуткової діяльності банків є зниження витрат, а саме резервів за кредитними операціями. Тому банкам України необхідно перш за все спрямувати основні зусилля на зменшення проблемної заборгованості, що підвищить якість кредитного портфеля, скоротить обсяг резервів та збільшить фінансовий результат. Таким чином, діяльність банківських установ України у 2014-2016 роках була малоефективною та збитковою. У 2017 році банкам вдалося мінімізувати збитки та скоротити їх відносно попереднього року в 6,5 разів. Основною причиною таких тенденції у 2016-2017 роках було коливання витрат на формування резервів за активним операціями ПАТ КБ «Приватбанк». Для забезпечення фінансової стійкості банків, а особливо в умовах політичної та економічної нестабільності, досить важливим є отримання позитивних фінансових результатів, а саме прибутку. Отримання прибутку безпосередньо пов'язане зі збільшенням доходів та оптимізацією витрат.

Особливістю діяльності банків України є те, що значна частина витрат припадає на формування резервів за активними операціями.

Тому вітчизняним банківським установам обов'язково до комплексу заходів щодо підвищення прибутковості слід включати дії стосовно зменшення проблемної

кредитної заборгованості. Це покращить якість кредитного портфеля, скоротить обсяг резервів та зменшить збитки чи збільшить прибуток.

2) ПАТ КБ «Приватбанк» активно збільшило свої активи за період 2016-2018рр. майже на 55%. Причиною динамічного росту цього показника є активна робота банку з кредитним портфелем. Вартість капіталу ПАТ КБ «Приватбанк» збільшилась на 57812 млн.грн. Зростання капіталу здійснюється за рахунок накопиченого прибутку. Активна робота на ринку кредитування забезпечило зростання кредитного портфелю банку на 17524 млн.грн (54%). Вдалі стратегічні заходи ПАТ КБ «Приватбанк» у сфері кредитування дали можливість розширити коло корпоративних клієнтів та збільшити вартість кредитного портфелю корпоративного сектору майже вдвічі. Значними темпами збільшується інвестиційна вартість цінних паперів, порівнюючи 2018р. з 2016р. показник збільшився на 115672 млн.грн (майже вдвічі).

ПАТ КБ «Приватбанк» нарощує обсяги залучених коштів, а саме збільшує вартість коштів клієнтів. Порівнюючи 2018р. з 2016р. вартість коштів клієнтів зросла майже втричі

В діяльності банку простежуються позитивні складові:

- зростання комісійного доходу на 604 млн.грн;
- зменшення процентних витрат на 15362 млн.грн;

Крім динамічного збільшення доходів слід враховувати темпи зміни витрат. Якщо темп зростання витрат перевищує темп зростання доходів це свідчить про неефективну роботу банку.

У нашому випадку:

- темп зростання процентних доходів $98,1\% >$ темп зростання процентних витрат $47,7\%$;
- темп зростання комісійних доходів $189,0\% <$ темп зростання комісійних витрат $199,6\%$.

Найбільша частка процентних доходів комерційного банку припадає на кредити фізичним особам. Питома вага доходу за кредитними операціями фізичних осіб складає 51,8%. Доходи від кредитного портфелю фізичних осіб за 3 роки

збільшилися в 1,8 раза.

Також зростають процентні доходи від кредитів наданих малому та середньому бізнесу, у вартісному виразі зростання склало 682 млн.грн.

Негативний факт скорочення кредитів юридичним особам майже в 13 разів.

В структурі процентних доходів значну питому вагу займають інвестиційні цінні папери – 23,4 %.

Позитивний факт в діяльності ПАТ КБ «Приватбанк» зростання рентабельності капіталу з 1,6% до 40,68%. Рентабельність активів теж має динамічно зростаючу тенденцію, порівнюючи 2018р. з 2016р. відносний показник збільшився з -98,04% до 4,6%.

Тенденції зростання мають показники чистого спреда та чистої процентної маржі. Чистий серед збільшився на 12,53% (порівнюючи 2018р. з 2017р.), чиста процентна маржа на 4,91%.

3) Запропоновано банку ПАТ КБ «Приватбанк» надавати в лізинг сільськогосподарську техніку (сівалки різних типів). В результаті отримаємо наступні результати

- придбання сівалок сільськогосподарськими підприємства – 2168 шт;
- еталонна вартість сільськогосподарської техніки (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) - 788,54тис.грн;
- лізингові платежі (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) з урахуванням державної компенсації - 812тис грн;
- компенсаційна винагорода лізингодавцю (комерційному банку) за передану в лізинг техніку з невідшкодованої вартості з урахуванням державної компенсації 6%) (сівалка Horsh Агро-Союз АТД) - 23,46тис.грн;
- плануєма вартість лізингових платежів банку від сільськогосподарської техніки - 1760416тис.грн

В результаті надання лізингових послуг сільськогосподарським товаровиробникам ПАТ КБ «Приватбанк» отримає компенсаційну винагороду у розмірі 50861,28 тис.грн.

4) Запропоновано створити в м. Запоріжжя депозитарний відділ ПАТ КБ «Приватбанк», тобто придбати 100 штук депозитарних сейфів та здавати їх у оренду юридичним та фізичним особам.

Для здійснення депозитарної діяльності банку необхідно придбати 100 депозитарних сейфів, по 20 штук кожного виду. Крім цього необхідно придбати приміщення вартістю 240000 гривень

Прибутки, які отримає комерційний банк від здійснення депозитарної діяльності наступні: 1 рік – 518400 грн, 2 рік – 585360 грн, 3 рік – 660240 грн

5) В результаті аналізу періодичних видань нами розглянуто основні внутрішні та зовнішні методів управління проблемними активами комерційного банку. В результаті виділення основних позитивних та негативних рис цих методів запропоновано продати частину проблемних кредитів у розмірі 122208 млн.грн (50% прострочених кредитів) ПАТ КБ «Приватбанк» на основі найбільш успішного методу - передачі проблемних активів в управління третій особі (факторинг).

Для реалізації факторингової операції на наш погляд необхідно задіяти декілька третіх юридичних осіб : Райффайзен Банк Аваль, Укросцбанк, Альфа – Банк.

В результаті отримаємо загальні витрати у розмірі – 7811,1 млн.грн, в тому числі в розрізі банків: - Райффайзен Банк Аваль - 2607,104 млн.грн; Укросцбанк - 2708,944 млн.грн; Альфа – Банк - 2495,08 млн.грн.

За допомогою операції факторингу ПАТ КБ «Приватбанк» отримає фінансові ресурси у вигляді авансового платежу у розмірі 109987 млн.грн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Банківські операції [Текст]: підручник. Заг. ред. А.М. Мороз. ДВНЗ «Київський національний економічний ун-т ім. Вадима Гетьмана». 3-тє вид., переробл. і доп. К.: КНЕУ, 2008. 608 с.
2. Банківські операції: Підручник. – 2-ге вид., випр. і доп.. За ред. д-ра екон. наук, проф. А.М. Мороза. К.: КНЕУ, 2002. 476 с.
3. Борисова С., Швецова І. Шляхи підвищення прибутковості комерційного банку. Научный вестник ДГМА. 2016. № 2 (20Е). С. 144-148.
4. Бритченко И.Г. Банківська справа: Навчальний посібник. К.: Скарби, 2004. 547 с.
5. Ганзюк С., Снітько Д. Фінансові результати діяльності комерційних банків в умовах політичної нестабільності. Економіка та держава. 2015. № 11. С. 98-101.
6. Герасимович А.М. Аналіз банківської діяльності: Підручник. К.: КНЕУ, 2004. – 599 с.
7. Глущенко В. В. и др. Анализ и регулирование деятельности коммерческого банка. Х.: АО «Бизнес Информ», 2000. 76 с.
8. Дзюблюк О.В. Оптимізація управління активами і пасивами комерційного банку. Фінанси України. 2002. № 5. С. 129–137.
9. Доходи і витрати банків України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=34661579>.
10. Енциклопедія банківської справи України. Редкол. В.С.Стельмах та ін. К. Молодь, Ін Юре, 2001. 680 с.
11. Жарковская Е.П. Банковское дело: учебник. Е.П. Жарковская. М. : Омега-Л; Высш. шк., 2003. 440 с.
12. Загородній А. Словник банківських термінів. К.: Аконті, 2000. 605 с.
13. Зеркалов Д.В. Охорона праці в галузі: навчальний посібник. К.: Основа, 2011. 552 с.
14. Ілляшенко К. В. Особливості складання банківської звітності в умовах трансформації економіки. «Економічні науки». Серія «Облік і фінанси». – Випуск 7

(25). Ч. 4. 2010. С. 45–50.

15. Інструкція «Про порядок регулювання та аналіз діяльності комерційних банків», затвердженої Постановою Правління НБУ від 28.08.2001 р. № 368 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0841-01> (дата звернення 02.10.2019р.).

16. Інструкція Про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку банків України: Затверджено Постановою № 280 Правління НБУ від 17.06.2004 р., зі змінами і доповненнями.

17. Коваль С. Фінансові результати діяльності банківських установ: теоретичні та практичні аспекти. Світ фінансів. 2014. № 3. С. 83-89.

18. Ковбасюк М.Р. Економічний аналіз діяльності комерційних банків і підприємств: Навчальний посібник. – К.: Скарби, 2009. – 336 с.

19. Кочетков В.М. Забезпечення фінансової стійкості сучасного комерційного банку: теоретико-методологічні аспекти: Монографія. К.: КНЕУ, 2002. 238 с.

20. Криклій О., Маслак Н. Управління прибутком банку: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 136 с.

21. Макаренко Ю., Мороховець К. Стратегія підвищення прибутковості комерційного банку. Економіка та держава. 2017. № 11. С. 60-64.

22. Матвієнко О. Шляхи підвищення прибутковості банківської діяльності в Україні. Молодий вчений. 2014. № 6 (1). С. 169-172.

23. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 1 «Надання фінансових звітів» URL: http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/929_013. (дата звернення 02.10.2019р.).

24. Міжнародний стандарт бухгалтерського обліку 39 «Фінансові інструменти: визнання та оцінка» URL: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MU12045.html (дата звернення 02.10.2019р.).

25. Міжнародний стандарт фінансової звітності 18 «Дохід» URL: http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/929_025 (дата звернення 02.10.2019р.).

26. Національний банк України URL: https://bank.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=123599 (дата звернення

02.10.2019р.).

27.Нестеренко Ж.К. Фінансова звітність банків: порядок складання та необхідність узгодження з МСФЗ. Економічний простір. 2010. №35. С. 232–246.

28.О.А. Криклій, Н.Г. Маслак. Управління прибутком банку URL: <http://dspace.uabs.edu.ua/bitstream/12345620/profit.pdf> (дата звернення 02.10.2019р.).

29.Облік та аудит у банках: Підручник; За заг. ред. д-ра екон. наук, проф. А. М. Герасимовича. – К., 2004. – 531 с.

30.Основні показники діяльності банків України. URL: <https://bank.gov.ua/doccatalog/document?id=34661577> (дата звернення 02.10.2019р.).

31.Парасій-Вергуненко І.М. Аналіз банківської діяльності: Навч.-метод. посібник для самост. вивч. дисц. К.: КНЕУ, 2003. URL: <http://ubooks.com.ua/books/000246/inx.php> (дата звернення 02.10.2019р.).

32.Податковий кодекс України URL: <http://sts.gov.ua/nk/> (дата звернення 02.10.2019р.).

33.Положення „Про організацію внутрішнього аудиту в комерційному банку”, затверджене Постановою правління НБУ від 20.03.98 р. №114 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/v0110500-99> (дата звернення 02.10.2019р.).

34.Положення «Про організацію бухгалтерського обліку та звітності у банківських установах України» від 30 грудня 1998 р. №566 URL: <http://crimeallawyers.com/node/1291> (дата звернення 02.10.2019р.).

35.Правила бухгалтерського обліку доходів і витрат банків України, затверджені Постановою правління НБУ від 18.06.2003 р. №255 URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z0583-03> (дата звернення 02.10.2019р.).

36.Про банки і банківську діяльність: Закон України від 07.12.2000 р. № 2121-III (Редакція станом на 02.12.2012) URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/2121-14> (дата звернення 02.10.2019р.).

37.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України від 16.07.1999 р. №996-XIV URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення 02.10.2019р.).

38.Про Національний банк України: Закон України від 20 травня 1999 р. №679

URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/679-14> (дата звернення 02.10.2019р.).

39.Ревич М. Стратегії управління прибутковістю банків. Вісник Української академії банківської справи. 2013. № 2 (35). С. 75-80.

40.Ричаківська В. Вплив економічної кризи на впровадження принципів та методик МСФЗ у бухгалтерський облік банків України. Бухгалтерський облік і аудит. 2009. №8–9. С. 28–42.

41.Ричаківська В. Перехід банківської системи України на міжнародні стандарти бухгалтерського обліку: практика, проблеми, перспективи [Електронний ресурс]. URL: http://www.ufin.com.ua/analit_mat/gkr/064.htm/ (дата звернення 02.10.2019р.).

42.Реструктурирование кредитных организаций в зарубежных странах: Учебник. М.: Финансы и статистика, 2000. 416 с.

43. Трохименко Т. Інформаційне навантаження фінансової звітності комерційних банків. Вісник НБУ. 2010. №10. С.56–58.

44.Управління прибутком банку: монографія. Суми: ДВНЗ «УАБС НБУ», 2008. 136 с.

45.Фомін І. Рейтингова оцінка комерційного банку в системі діагностики його конкурентоспроможності. Вісник НБУ. 2002, № 4. С. 11-13.

46. Загородній А. Г. та інш. Фінансовий словник. К.: Знання, 2000. 587 с.

47. Фітас Н. Оптимізація витрат банківських установ в умовах кризи. Вісник Української академії банківської справи. 2012. № 2 (33). С. 53-58.

48. Хикс Дж. Р. Стоимость и капитал. М.: Прогресс, 1993. 488 с.

49.Шарп У. Ф., Александер Г. Дж., Бейли Дж. В. Инвестиции: М.: ИНФРА-М, 1997. 1024 с.

ДОДАТКИ

ДОДАТКИ

Додаток А

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про фінансовий стан

У мільйонах українських гривень	Прим.	31 грудня 2018	31 грудня 2017 (перераховано)	31 грудня 2016 (перераховано)
АКТИВИ				
Грошові кошти та їх еквіваленти та обов'язкові резерви	7	27 360	25 296	30 159
Заборгованість банків		-	2 903	-
Кредити та аванси клієнтам	8	50 140	38 335	32 616
Інвестиційні цінні папери:				
- за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	86 244	-	-
- навані для продажу	9	-	90 354	64 409
- за справедливою вартістю через інший сукупний дохід	9	79 299	-	-
- утримуються до погашення	9	-	36 322	-
- за амортизованою собівартістю	9	14 538	-	-
Вбудовані похідні фінансові активи	9	-	34 336	27 044
Передоплата з поточного податку на прибуток	24	184	184	181
Інвестиції в дочірні та асоційовану компанію		30	30	246
Інвестиційна нерухомість	10	3 340	3 648	691
Приміщення, вдосконалення орендованого майна, обладнання та нематеріальні активи	11	3 793	3 326	3 409
Інші фінансові активи	12	2 743	2 940	2 639
Інші активи	13	8 899	8 815	9 585
Майно, що перейшло у власність банку як заставодержателя		1 361	7 089	8 782
Активи, утримувані для продажу		117	117	-
ВСЬОГО АКТИВІВ		278 048	253 675	179 761
ЗОБОВ'ЯЗАННЯ				
Заборгованість перед НБУ	14	9 817	12 394	18 047
Заборгованість перед банками та іншими фінансовими організаціями	15	195	234	2 667
Кошти клієнтів	16	231 055	212 167	180 656
Випущені боргові цінні папери		2	2	2
Відстрочене зобов'язання з податку на прибуток	24	136	150	138
Інші фінансові зобов'язання	17	2 247	1 688	1 932
Резерви та нефінансові зобов'язання	18	3 132	3 292	2 545
Субординований борг		-	129	122
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ		246 584	230 056	206 109
КАПІТАЛ				
Акціонерний капітал	19	206 060	206 060	50 695
Емісійний дохід	19	23	23	23
Внески у капітал, отримані за випущені, але не зареєстровані нові акції	19	-	-	111 591
Резерв переоцінки приміщень	11	687	769	805
Нереалізований (збиток)/прибуток від інвестиційних цінних паперів		(3 303)	(479)	521
Результат від операцій з акціонером		12 174	12 174	9 934
Загальні резерви та інші фонди	19	6 211	6 211	1 619
Накопичений дефіцит		(190 388)	(201 139)	(201 536)
ВСЬОГО КАПІТАЛУ		31 464	23 619	(26 348)
ВСЬОГО ЗОБОВ'ЯЗАНЬ ТА КАПІТАЛУ		278 048	253 675	179 761

Затверджено до випуску та підписано 23 квітня 2019 року.

П. Крумханзл
Голова Правління

Г. Ю. Самаріна
Заступник Голови Правління
(з питань фінансів)

В. В. Ярмоленко
Головний бухгалтер

Додаток Б

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про прибуток чи збиток та інший сукупний дохід

У мільйонах українських гривень	Прим.	2018 рік	2017 рік (перераховано)
Процентні доходи	20	30 754	24 485
Процентні витрати	20	(14 002)	(18 374)
Чистий процентний дохід		16 752	6 111
Відрахування до резерву на зменшення корисності	21	(6 089)	(7 379)
Чисті процентні доходи після вирахування резерву на зменшення корисності		10 663	(1 268)
Доходи за виплатами та комісійними	22	19 590	13 211
Витрати за виплатами та комісійними	22	(4 402)	(3 017)
Прибуток мінус збиток від вбудованих похідних фінансових інструментів	9	-	3 491
Прибуток мінус збиток від операцій з іноземною валютою та своп-контрактами		1 983	1 084
Прибуток мінус збиток від переоцінки іноземної валюти		1 145	(2 501)
Прибуток мінус збиток від реалізації інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через інший сукупний дохід		3	-
Збиток мінус прибуток від переоцінки інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток	9	(3 085)	-
(Збиток)/прибуток від оцінки приміщень та інвестиційної нерухомості		(553)	247
Зменшення корисності нематеріальних активів		-	(1)
Зменшення корисності майна, що перейшло у власність банку як заставодержателя		(13)	(71)
Зменшення корисності інвестиції в асоційовану компанію		-	(99)
Адміністративні та інші операційні витрати	23	(13 988)	(12 194)
Інші доходи		1 457	1 530
Інші витрати		(11)	(15)
Прибуток до оподаткування		12 789	397
Кредити(витрати) з податку на прибуток	24	9	(19)
Чистий прибуток за рік		12 798	378
Інші сукупні доходи(витрати):			
Статті, які будуть у подальшому рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Фінансові інструменти, що визнаються за справедливою вартістю через інший сукупний дохід:			
- Нереалізований збиток від інвестиційних цінних паперів		(1 872)	(1 000)
- Прибуток, що рекласифіковано до складу прибутків чи збитків		(3)	-
- Зміни у резерві під очікувані кредитні збитки		-	-
- Податковий ефект		-	-
Статті, які не будуть рекласифіковані у прибуток чи збиток:			
Приміщення:			
- Переоцінка приміщень		2	(20)
- Податковий ефект		(1)	4
Інші сукупні витрати		(1 874)	(1 016)
ВСЬОГО СУКУПНИХ ДОХОДІВ(ВИТРАТ) ЗА РІК		10 924	(638)
Базисний та скоригований дохід на акцію щодо прибутку, який належить акціонеру Банку (у гривнях на акцію)			
	19	17,39	0,90

Затверджено до випуску та підписано 23 квітня 2019 року.

 П. Крумхансл
 Голова Правління

 Г. Ю. Самаріна
 Заступник Голови Правління
 (з питань фінансів)

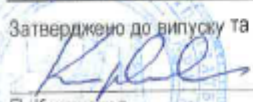

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер

Додаток В

АКЦІОНЕРНЕ ТОВАРИСТВО КОМЕРЦІЙНИЙ БАНК "ПРИВАТБАНК"
Окремий звіт про рух грошових коштів

У мільйонах українських гривень	Прим.	2018 рік	2017 рік
Грошові потоки від операційної діяльності			
Процентні доходи отримані		29 791	20 865
Проценти сплачені		(14 163)	(18 475)
Виплати та комісійні отримані		19 590	13 211
Виплати та комісійні сплачені		(4 402)	(3 017)
Дохід отриманий від операцій з іноземною валютою та своп-контрактів		1 958	1 084
Сплачені витрати, пов'язані з персоналом		(5 727)	(4 547)
Адміністративні та інші операційні витрати сплачені, крім сплачених витрат, пов'язаних з персоналом		(7 487)	(5 386)
Інші доходи отримані		1 422	1 530
Грошові потоки, отримані від операційної діяльності, до змін в операційних активах та зобов'язаннях		20 982	5 265
Зміни в операційних активах та зобов'язаннях			
Чисте збільшення залишків обов'язкового резерву		(1)	(35)
Чисте зменшення(збільшення) заборгованості банків		2 911	(2 768)
Чисте збільшення кредитів та авансів клієнтам		(13 515)	(10 387)
Чисте зменшення(збільшення) інших фінансових активів		55	(217)
Чисте збільшення інших активів		(188)	(216)
Чисте збільшення(зменшення) заборгованості перед НБУ		(1 500)	1 500
Чисте зменшення заборгованості перед банками та іншими фінансовими організаціями		(24)	(2 380)
Чисте збільшення коштів клієнтів		20 911	25 109
Чисте збільшення(зменшення) резервів, інших фінансових та нефінансових зобов'язань		512	(247)
Чисті грошові кошти, отримані від операційної діяльності		30 143	15 624
Грошові потоки від інвестиційної діяльності			
Надходження від продажу приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання		14	83
Придбання приміщень, удосконалень орендованого майна та обладнання		(1 368)	(627)
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		112	-
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через прибуток чи збиток		(24)	-
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через сукупний дохід		7 074	-
Придбання інвестиційних цінних паперів за справедливою вартістю через сукупний дохід		(32 926)	-
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		4 305	-
Придбання інвестиційних цінних паперів за амортизованою вартістю		(3 519)	-
Надходження від продажу та погашення інвестиційних цінних паперів, утримуваних для продажу		-	1 400
Придбання інвестиційних цінних паперів для продажу		-	(10 788)
Надходження від погашення інвестиційних цінних паперів, що утримуються до погашення		-	285
Придбання інвестиційних цінних паперів, що утримуються до погашення		-	(4 440)
Чисті грошові кошти, використані в інвестиційній діяльності		(26 332)	(14 087)
Грошові потоки від фінансової діяльності			
Надходження коштів від кредиту рефінансування НБУ		-	15 701
Погашення заборгованості перед НБУ		(1 000)	(22 876)
Погашення субординованого боргу		(134)	-
Чисті грошові кошти, використані в фінансовій діяльності	32	(1 134)	(7 175)
Вплив зміни курсів обміну на грошові кошти та їх еквіваленти		(506)	486
Вплив очікуваних кредитних збитків на грошові кошти та їх еквіваленти		(15)	-
Чисте збільшення(зменшення) грошових коштів та їх еквівалентів		2 156	(5 152)
Грошові кошти та їх еквіваленти на початок року		23 521	28 673
Грошові кошти та їх еквіваленти на кінець року	7	25 677	23 521

Затверджено до випуску та підписано 23 квітня 2019 року.

 П. Крумханц
 Голова Правління

 Г. Ю. Самаріна
 Заступник Голови Правління
 (з питань фінансів)

 В. В. Ярмоленко
 Головний бухгалтер